

Tofiq Qəbul

**YER KÜRƏMİZ
QATARIMIZ**

Naxçıvan - 2020

Tofiq Qəbul 1957-ci ildə anadan olmuşdur. O, 1979-cu ildə Naxçıvan Dövlət Pedaqoji İnstitutunu bitirib. Dil və ədəbiyyat müəllimidir.

Şair 80-ci illərdən respublika mətbuatında və yerli mətbuatda maraqlı bədii nümunələri ilə çıxış edir. Onun “Döndün qövs-i-qüzehə” adlı ilk şeir və hekayələr kitabı 2005-ci ildə “Məktəb” nəşriyyatında, “Nuhçıxan Naxçıvan” (2006), “Köksüm altında söz döyünür” (2008), “Qarabağdır Azərbaycan” (2010) və “Son sevgi məktubum” (2012), “Ömür boyda zaman” (2016), “Şeir özü çınqıdır” (2018) şeir və hekayələr kitabları isə “Əcəmi” nəşriyyatında çapdan çıxmışdır. “Yer kürəmiz qatarımız” şeir və məqalələr kitabı şairin oxucularla səkkizinci görüşüdür.

Tofiq Qəbul 2009-cu ildən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvüdür.

Tofiq Qəbul. Yer kürəmiz qatarımız. Naxçıvan-2020. “Əcəmi” Nəşriyyat-Poliqrafiya Birliyi, 128 səh.

ŞAİR İLHAMINDAN DOĞULAN POEZİYA

Qarşımızda atəşpərəstliyin simvolunu alov dili ilə təcəssüm etdirən bir kitab var. Kitabın adı "Şeir özü çınqıdır". Çınqı həm də tonqaldan ətrafa səpələnən yandırıcı qığılıcm deməkdir. Gözəl şeirin özü kimi. "Döndün qövsü-qüzehə" ("Məktəb" 2005), "Nuhçıxan-Naxçıvan" ("Əcəmi" 2006), "Köksüm altda söz döyünür" ("Əcəmi" 2008), "Qarabağdır Azərbaycan" ("Əcəmi" 2010), "Son sevgi məktubum" ("Əcəmi" 2012), "Ömür boyda zaman" ("Əcəmi" 2016) şeir və hekayələr kitablarını sevə-sevə oxuduğumuz pedaqoq-şair Tofiq Qəbul. Güclü xarakterik cəhətləri ilə bir-birindən seçilən hadisələrdəki inandırıcılıq, təsvirlərdəki liriklik və reallıq, dərin psixolojizm şairin yüksək sənətkarlıq mövqeyində dayandığını göstərən cəhətlərdir. Şeirlərdə ən kiçik təfərrüatlar belə şair süzgəcindən keçirildikdən, yüz ölçüb bir biçildikdən sonra qələmə alınmışdır.

Sənətinin vurğunu, ədəbiyyatın gözəl bilicisi və təbliğatçısı olan müəllimlərdən söhbət düşəndə, şeirləri ilə ürəkləri oxşayan, ağıla, idraka nüfuz edən istedadlı şairlərdən söhbət açanda Tofiq Qəbulu yada salırıq. Tofiq müəllim Naxçıvan Muxtar Respublikasında tanınmış və təcrübəli ədəbiyyat müəllimlərindən biridir. O, qəlbən ədəbiyyata bağlıdır, fitrətən şairdir. Vətənpərvərlik duyğularının, təbiət gözəlliklərinə vurğunluğunun incə lirizmlə yoğrulmuş nümunələri...

Şair ilhamının vərəqlərə səpilmiş şeir sətirləri....

Kitabın vərəqlərini çevirdikcə şirin misraların ləzzətini duya-duya özünü təbiətin, gözəlliyin qoynunda hiss edirsən. "Şərq qapısı Naxçıvan" da necə hərəkət edəsən ki, təbiətə bəzək verən bu gözəl naxışlar pozulmasın:

*Haçadağı ehram kimi,
Sıra dağlar sərhəd-kəmər.
Bu şəhəri soran kimi
Ağıla ilk Duzdağ gələr.
Min-min qonaq heyran ona,
Duz-çörəkli Naxçıvana.*

*Naxçıvançay axır, axır,
Dövrəsini alıb evlər.
Nuh türbəsi qucaq açır,
Gülərüzdür bizim ellər.
Köhnəqala gəlib cana,
Qürur verir Naxçıvana.*

("Şərq qapısı Naxçıvan")

Şair şeirlərinin əksəriyyətində ciddidir. Mövzuları rəngarəng və aktualdır. O, az sözlə çox mətləblər deməyi bacarır.

Dili aydın, səlis və oxunaqlıdır. O, klassik şeirimizdən və folklorumuzdan bəhrələnir. Bu xüsusiyyətlər şairin şeirlərinə tərəvət və yığcamlıq verir. Axı xalq şeiri və ya folklor nümunələrindən bəhrələnməyin üstünlüklərinə görkəmli sənətkarlar həmişə dəyər vermişlər. Şairin "Son çərşənbə" şeirinə nəzər

salaq. Şeirin məzmunu belədir: Son çərşənbədə təbiətin yuxusu qaçır və günəş öz nuru ilə torpağı oyadır. Günəş yatandan sonra həyətlərdə od qalanır, tonqallar çatılır. İnsanların üzündə sevinc və fərəh oynayır:

***İlin axırıdır, son çərşənbədir,
Daha təbiətin yuxusu qaçır.
Yel cövlan eləyir belədən-belə,
Günəş torpaq üstə nurunu saçır.***

***Tonqallar çatılır günəş yatanda,
Hər evdə, həyətdə bir çınqı, bir od.
Elimdən, obamdan səslər yüksəlir:
-"Var olsun gözəl yaz! Var olsun həyat!"***

Kitabın "Uşaq şeirləri" bölməsində təqdim edilmiş şeirlər, əsasən, məktəbəqədər yaşlı uşaqlar və ya kiçik yaşlı məktəblilər üçün nəzərdə tutulub. Çünki bu şeirlərdəki vətənpərvərlik, vətəndaşlıq duyğuları, torpağa, elə məhəbbət, düşməyə nifrət hissləri və digər əxlaqi-mənəvi, bədii-estetik keyfiyyətlər uşaqların anlamı və dünyagörüşü səviyyəsində təqdim olunur. "Bilirəm Qarabağı", "Gəl, Novruz bayramım", "Ağıl oyunu", "Cib telefonu və mən", "Nənə və nəvə", "Oyunçu Özləm" şeirləri bu qəbildəndir.

Azğın ermənilər Azərbaycan torpaqlarına köçüb gəldi. İki yüz ilə yaxındır ki, bu yerlərdə zaman-zaman qırğınlar, fəsadlar törədirlər. Qarabağ camaatı öz ev-əşiyindən köçkün oldu. Göylərə yüksələn nalələr, ahlar hələ də cavabsız qalıb. "Bilirəm Qarabağı" uşaq şeirini oxuyanda görürük ki, atalar, analar,

babalar, nənələr və müəllimlər Xankəndindən, Şuşadan, Topxana meşəsindən, Əsgəran qalasından, Pənah xandan, Natəvandan, Xan Şuşinskidən, Bülbüldən söhbət salır, Qarabağ salnaməsini uşaqların zehninə həkk edirlər:

***Mən balaca olsam da,
Bilirəm ki, el nədir.
Bilirəm, Vətən nədir,
Bilirəm ki, dil nədir.***

***Qarabağ cənnətməkan,
Elə şirindir mənə!
Çox deyibdir bu haqda
Atam, babam, müəlliməm.***

Uşaq köksündə əminliklə yazılıb ki, əzəli torpağımız Qarabağ çox da uzaqda olmayan günlərin birində Ali Baş Komandanımız tərəfindən geri qaytarılacaqdır. Uşaq da bizim kimi əmindir ki, Qarabağ arxalı köpəklərdən azad olunacaq və üçrəngli bayrağımız Qarabağda dalğalanacaqdır:

***Bilirəm ki, ordum var,
Alacaq Qarabağı
Orda dalğalanacaq
Azərbaycan bayrağı!***

Şeirin nikbin və optimist duyğuları, sabaha ümidi, inamı balaca körpələri, növcavanları ruhlandırır, inandırır:

***Mən balaca olsam da
Əzizimdir bu torpaq.
Bax, köksümə yazılıb;
"Dünya cənnətə dönsə,
Yaddan çıxmaz Qarabağ!
Yaddan çıxmaz Qarabağ!"***

Müdrək düşüncələrdən, humanist duyğulardan süzülən bu misralar hikmət çələnginə, həyat fəlsəfəsinə çevrilib ki, balaca oxucular duyğulansınlar, haqq yolunu seçsinlər və ən əsası torpağımıza, yurdu-muza bağlansınlar.

Tofiq Qəbulun "Oyunçu Özləm" adlı şeirini oxuyan zaman şairin bir arzusunu görürük. Bu arzu körpənin gülüşünün daim çöhrəsində qalması arzudur. Bildiyimiz kimi, nəvələrin emosional və intellektual inkişafında baba və nəvələrin rolu heç də az deyil. Uşaqlar sonsuz sevgi və istəkləri baba və nənə-də tapır. Çox zaman uşaqların hər bir oyun istəklərini reallaşdıran yenə də baba və nənələrdir. Budur, Özləm hakimdir-baba müttəhim, Özləm həkimdir - baba xəstə, Özləm müəllimədir - baba şagird, Özləm mühəndisdir - baba fəhlə:

***Özləm həkimdir sanki.
Xəstəyəm nəzərində,
"Həblərini ud!"-deyir
"Gözlərim üzərində".***

***Özləm olub mühəndis,
Fəhləyəm nəzərində.***

***Deyir: "Evi yaxşı tik,
Gözlərim üzərində!"***

***Hərdən də qucur məni,
Babayam nəzərində.
Deyirəm: "Gözəl nəvəm,
Həmişə belə şən ol,
Gözlərim üzərində"***

Uşaq psixologiyasını yaxşı bilməsi, kiçik yaşlıların dünyasını həssaslıqla duyması şairə bu sahədə gözəl şeirlər yazmağa geniş imkanlar vermişdir.

Torpağa bağlılıq, gözəlliyə vurğunluq, insana məhəbbət – bunlardır. "Şeir özü çınqıdır" kitabından aldığımız bəşəri hisslər, düşüncələr. Sadəliyi ilə seçilən, lakin ehtiraslı qələmə malik olan şair bir çox şairlər kimi xəyala dalmağı sevmir, daha çox qəlbin yaşadığı, müşahidə etdiyi fakt və hadisələri qələmə alır, real duyğularını pafos və ritorikaya varmadan oxucularına təqdim edir. "Dar ağacı", "Ruhu yandıran sual", "Belə də olur", "Güllə yaraşır", "Nə mənası var", "İlahi ədalət" və digər şeirlərində axıcılıq, obrazlılıq, məzmun dərinliyi oxucunu razı salır, həyəcanlandırır. Bu kimi şeirlərin xoşagələn cəhətlərindən birincisi budur ki, mənalı sonluqla bitir, təməldir, bütövdür. Şeir nədən bəhs edirsə etsin, oxucunu əsas ideyanı mənimsəməyə məcbur edir. "Nəyindən yazım" şeirinə fikir verək. Hər bir insanda doğruluq, mərdlik, namus, ləyaqət kimi ali insani keyfiyyətlər və prinsiplər cəmiyyətimizdə daxili gözətçi rolunu

oynayır. Bu ali keyfiyyətlərin yerini riyakarlıq, yaltaqlıq, mütilik, xəbislik və s. mənfi keyfiyyətlər əvəz edirsə, o adam sağlığında da, dünyadan köçəndə də ittiham olunur. Şair altı bəndlik bu şeirində mənfi obrazı necə gözəl ustalıqla təsvir edir:

***Deyirsən, məndən yaz, yazım ey, yazım,
Ancaq, söylə görüm, nəyindən yazım?
Hər baxdıqca sənə tükənir sözüm,
Əxlaqın iy verir, iyindən yazım?...***

***Qəlbin döyünürmü millətin üçün?
Elə çırpınırsan sərvətin üçün.
Qəpik xərcləmirsən hörmətin üçün,
Saxta şivənindən, vayından yazım?***

Məhəbbət lirikası şairin həzin və incə hisslərinin lirikasıdır. Heç vaxt solmayan, heç vaxt sönməyən məhəbbətin tərənnümü hansı şairin rübabında öz ifadəsini tapmayıb? Bu mənada Tofiq Qəbul da yaradıcılığında ismət dolu, həyat dolu lirik şeirlərə də yer ayırmışdır. Ona görə ki, Belnski dediyi kimi: "Lirika dilsiz duyğulara söz və surət verir, onları dar köks qəfəsi içindən bədii həyatın təmiz havasına çıxarır, onlara xüsusi bir həyat verir". Tofiq Qəbul insan həyatını mənalandıran sevgidən-vəfalı və sədaqətli sevgidən yazmağı unutmur. Onun lirik şeirlərində səmimilik, nikbinlik, xoş əhval, əhd-peymanə sədaqət və s... öz ifadəsini tapır. Şair "Səni sevəcəyəm Şərqli sayağı" şeirində gəncliyə Şərq ənənə-

lərinə, eləcə də, milli ənənəyə sadıq qalması, yəni ulu babalar sayığı sevməyi məsləhət görür:

***Mən diz çökməyəcəm qarşında sənin,
Səni sevəcəyəm Şərqli sayığı.
Mən gül səpməyəcəm başına sənin,
Səni sevəcəyəm Şərqli sayığı.***

***Yalan vədlər ilə aldatmayacam,
Özümü qarşında alçatmayacam,
Səni tərif edib ucaltmayacam,
Səni sevəcəyəm Şərqli sayığı...***

***Sevgi qəlbimizdə yaşayacaqdır,
Sonra övladlara daşınacaqdır,
Ailə sevgisi başlanacaqdır,
Səni sevəcəyəm Şərqli sayığı.***

Tofiq Qəbulun bu şeirini oxuyan zaman Qurban Səidin "Əli və Nino" əsərindən bir epizodu xatırlamamaq olmur. Səfər xanın oğlu Əlixana etdiyi nəsihətlərdən biri də belədir: "Qadın tez sınan bir qabdır. Bunu bilmək vacibdir... Bilirsən ki, müsəlmanlar dörd arvadı birdən saxlaya bilər. Amma biri ilə kifayətlənsən, daha yaxşıdır. Onunla (Nino nəzərdə tutulur) səbrli ol. İstədiyin vaxt ona çoxlu hədiyyələr gətir, ipək və daş-qaş ver... Kişi gərək arvadı sevməsin. Kişi Vətəni, müharibəni sevir. Kişi qadını qorumalıdır, sevməli deyildir". Lakin şair bu şeirdə daha irəli gedir. Saxta Avropa qaydası süni münasibətləri rədd edir, sədaqətli və möhkəm ailə modeli tərəfində durur.

Tofiq Qəbulun lirik qəhrəmanları aciz və passiv deyillər. Onun qəhrəmanları məhəbbəti uğruna çarpışan, vüsala qovuşmağa, ən şirin arzulara inan-nan nikbin aşıqlərdir. Onların əhvali-ruhiyyəsi oxucu ruhunu oxşayır:

*Bir payız gecəsində
Sən yadıma düşmüşən.
Xəzəllərin səsindən
Sandım ki, üşümüşən.*

("Mən, gecə, külək, xəzəl")

Şairin şeir yaradıcılığının əsas məsuliyyətlərinin biri də lirik ovqat, lirik portret və peyzaj yaratmaq bacarığıdır:

*Bir vaxt qışın sərt günündə
Sən, mən, bir də şəhər idi.
Qar nur idi gecəmizə,
Elə bil ki, səhər idi.*

*Atabəylər türbəsinin
Meydanında əylənirdik.
O, sanki eşq Kəbəsiydi,
Dövrəsində hərlənirdik.*

("O gecənin xatirəsi")

Bunu bütün oxucular təsdiq edə bilər ki, Tofiq müəllimin şeir dili dadlı, duzlu və dərin ideya daşıyıcısıdır. Ona görə də o, ictimaiyyət tərəfindən qəbul edilir və şeirləri maraqla oxunur. Maksim Qorki belə

insanlar haqqında necə də gözəl deyib: "Əgər sən bütün ömrün boyu həmişə və hər yerdə adamlar üçün ancaq yaxşılıq-yaxşı çiçəklər əkmisənsə, yaxşı fikirlər yaymısan, özün barədə xoş xatirələr qoya bilmisənsə, sənin həyatın asan, xoş və şən olacaqdır". Şüurlu həyatını millətimizin gələcəyi olan gənclərə, şagirdlərə həsr edən Tofiq Qəbul poeziya aləminin inkişafına ləyaqətlə xidmət edir. Bu sadə və səmimi insanı uğurlu yaradıcılığına görə təbrik edir, ona yeni yeni zirvələr arzulayırıq.

Kamal CAMALOV

***Pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru, dosent
Azərbaycan Respublikasının Əməkdar müəllimi
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü.
2 iyul 2019***

AMALINDIR XALQ, YURDA MƏHƏBBƏT

(Şair dostum və həmkarım Tofiq Qəbula)

Misraların təşnə qəlbə buz kimi,
Misraların iştah açan duz kimi,
Misraların iffətlidir qız kimi.
Qafiyələr istiləşdi sözündən,
Abır-həya, ismət yağı gözündən.

Misraların gövhər, yaqut, ya da dürr,
Misraların qərq eləyib çoxlu sirr,
Misraların hara belə tələsir?
İlk görüşdə min xəyal, min arzu var,
Sevgi qəlbə şimşək kimi hey çıxır.

Misraların keşməkeşli dağ çayı,
Misraların qulaq yırtır harayı,
Misraların gözlər öpən nur payı.
Qaranlığa, zülmətlərə yenilməz,
Günəş özü Günəşədir tək əvəz.

Sözün, şeirin bəzən dəli etiraz,
Gah qıvrılan, gah açılan xan Araz,
Kamanını at qırağa, götür saz.
Çiçəkləndir dağı, daşı, dərəni,
Qırov düşən kirpiklərdən sil çəni.

Söz dünyanda Vətən eşqi ucalan,
Babaların öyüdündən söz alan,
Biz gedərgi, bizlər fani, söz qalan.
Amalındır xalqa, yurda məhəbbət,
Qızıldan da qiymətlidir bu niyyət.

Vəli Qaraxan.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, şair

5.XI.2016

İctimai-siyasi şeirlər

MÜSTƏQİL AZƏRBAYCAN

Əlli milyonluq xalqa bir ümidir yurdumuz,
Min illərin izi var onun hər qarışında.
Atropaten, Midiya yaradan əcdadımız
Bilib, bu xalq uduzmaz millətlər yarışında.

Döyüşlərdən yoğrulub müstəqil Azərbaycan,
Günəş kimi doğlulub müstəqil Azərbaycan!

Atabəylər dövləti, Səfəvilər dövləti
Gücümüz, qüdrətimiz, fəxrimiz, qürurumuz.
Atabəy Eldənizlə Şah İsmayıl Xətai
Azadlıq aşiqimiz, həm dövlət qurucumuz.

Döyüşlərdən yoğrulub müstəqil Azərbaycan,
Günəş kimi doğlulub müstəqil Azərbaycan!

Dövlətçilik millətin qəlbində, amalında,
Azadlıq şölələnir Atəşgah ocağında.
Kür, Araz axır, axır xalqın qan damarında,
Azadlığın qan rəngi Babəkin bayrağında.

Döyüşlərdən yoğrulub müstəqil Azərbaycan,
Günəş kimi doğlulub müstəqil Azərbaycan!

Paramparça etdilər, dönmədi inamından,
“Gülüstan” sülh sazişi yadların toy-növrağı.

Min-min oğul qorxmadı bu savaş meydanından,
Yenə göyə ucaldı Azərbaycan bayrağı!

Döyüşlərdən yoğrulub müstəqil Azərbaycan,
Günəş kimi doğlulub müstəqil Azərbaycan!

Ulu öndər Heydərım Simruğa döndü, yandı,
Cümhuriyyət bayrağı dalğalandı yenidən.
Onun nur düşüncəsi yurdumuza həyəndi,
Nə qədər ki, o vardır, çıxmarıq məhvərindən.

Döyüşlərdən yoğrulub müstəqil Azərbaycan,
Günəş kimi doğlulub müstəqil Azərbaycan!

Qaradonlu düşməni yandıracaq odumuz,
Qarabağdır, Qarabağ millətin düşüncəsi.
Ali Baş Komandanın əmrindədir ordumuz,
Bir vaxt yenə coşacaq igidlərin nərəsi.

Döyüşlərdən yoğrulub müstəqil Azərbaycan,
Günəş kimi doğlulub müstəqil Azərbaycan!

Bir bax Azərbaycana dünya xəritəsində,
Millətlərin içində onun da imzası var.
Bir qartaldır, dolanır daim Yer kürəsində
Beynəlxalq təşkilatda onun da gur səsi var.

Döyüşlərdən yoğrulub müstəqil Azərbaycan,
Günəş kimi doğlulub müstəqil Azərbaycan!

Üçrəngli bayrağımız Xəzərin sahilində,
Necə qürur duymayım, necə sevinməyim mən?!
Nəğmələr qanadlanır Azərbaycan dilində,
Heç bilmirəm, bu şeir necə çıxdı dilimdən?!

Döyüşlərdən yoğrulub müstəqil Azərbaycan,
Günəş kimi doğlulub müstəqil Azərbaycan!

8.X.2015

BAYRAĞIMIN UCALIĞI

Əs, ey külək, bayrağımı
Dalğalandır ümman kimi.
Dünya görsün, Azərbaycan
Bir himə bənd vulkan kimi.

Mübarizə istiqlalım,
Bayrağımda nur hilalım.

Qoy bayrağım vəcdə gəlsin,
Küləkləsin şaraq-şaraq.
Qoy çevirsən ana yurdun
Tarixini varq-varaq.

Bayraq sonsuz kəhkaşanım,
Embilemin, döş nişanım.

Qan rənglidir onun yolu,
Addımında şəhid qanı.
Candan əziz tutdu şəhid
Bu bayrağı, bu Vətəni.

Min-min şəhid qucan bayraq,
Babəkimlə bir can bayraq!

Məmmədəmin Rəsulzadə,
Ulu Heydər - dahi rəhbər
Bu bayrağın keşiyində
Gecə-gündüz, axşam-səhər.

Zəncirləri qıran bayraq,
Şahdağım tək duran bayraq!

Günəş nuru səpir ona,
Xəzərimə düşsün əksi.
Üç rənginin vəhdətidir
Azərbaycan təntənəsi.
Himnimiz də cuşa gəlir,
Bayrağımla qoşa gəlir!

Yağılara çökməyən diz
Bayraq üçün çöksün gərək.
Azərbaycan bayrağını
Hər bir yurddaş öpsün gərək.

Bayrağımın ucalığı
Xalqımızın üz ağılığı.

06.XI.2019

BAKİ - DÜNYA ŞƏHƏRİ

Necə gözəl olurmuş Bakının gecələri,
Kəhkaşan ovuc-ovuc ulduzları səpələr.
İşıqlardan yoğrulur Bakının küçələri,
Xəzər xəyala dalır, həlimləşir ləpələr.
Gecə ümid içində qarşılayır səhəri.
Bakı - dünya şəhəri!

Dalğaların qoynundan oyanıb qalxır günəş,
Baxır gülümsəyərək qağayı qayıqlara.
Həzin gilavar ilə şəhərə axır günəş,
Boylanır yavaş-yavaş evlərə, otaqlara.
Hər gün belə başlayır al günəşin səfəri,
Bakı - dünya şəhəri!

Taleyindən danışır Şirvanşahlar sarayı,
Qız qalası tarixin ən qədim kitabəsi.
Şəhidlər xiyabanı şəhidlərin harayı,
Qoşa qala qapısı keçmişin xatirəsi.
Zərdüştədən sor, o verər bu şəhərdən xəbəri,
Bakı - dünya şəhəri!

İnqilablar carçısı, mədəniyyət beşiyi,
Zəng düyməsinə bənzər əsəbləri, hissləri.
Bu şəhərdə insanlar bütöv dünya yaşayır,
Bu şəhər heyran qoyur qəlbi duyan kəsləri.
Xəzərin sahilində Azərbaycan ölkəri,
Bakı - dünya şəhəri!

Nizami, Cavid, Sabir, Füzuli hekəlləşib,
Səmədin söz dünyası şəhəri dolaşmaqda.

Nəsimi fəlsəfəsi, bax, burda gerçəkləşib,
Vətənin qəlb atışı burda aşib-daşmaqda.
Azadlıq millətimin ən müqəddəs zəfəri.
Bakı - dünya şəhəri!

Min illərdir dünyanı Bakı çırağban edib,
Neft qoxuyur torpağı, neft qoxuyur havası.
Düşmənlərə yuxunu bu sərvət haram edib,
Bu şəhərdə cəm olur, Azərbaycan dünyası.
Azəri övladının möhtəşəm şah əsəri,
Bakı - dünya şəhəri!

17.III.2009

NAXÇIVANIM

Azərbaycan torpağından ayrı düşmüş bir torpaq var,
Daim yanar, odu sönməz qaynar gözlü bir ocaq var,
Ağrı dağdan Kəmkiyədək sırsıradır qəlbə dağlar.
Aslan kimi qəfəsinə sığışmayır Naxçıvanım,
Bu taleyin qismətiylə barışmayır Naxçıvanım.

Sədəreyi Ərk qalası, Ordubadı Tusi yurdu,
Şahbuz ölkə yaraşığı Batabatdan taxt-tac qurdu,
Culfa, Babək, Kəngərlisi gül-çiçəkdən çələng hördü.
Şərrur çörək, Duz dağı duz, ruzuludur Naxçıvanım,
Badamlısı, sirabıyla bol suludur Naxçıvanım.

Boy göstərir Atabəylər, Qarabağlar türbələri,
Əlincədağ, Köhnə qala qəhrəmanlıq səhnələri.
Astarabad, Gilan şəhər xəbər verir gör nələri.
Mədəniyyət ocağıdır, cəlvələnir Naxçıvanım,
Əzəmətli keçmişlə qürrelənir Naxçıvanım.

Dağlar sanki filosofdur, bardaş qurub fikrə dalır,
Haçadağsa bir sərkərdə, sərhədlərə nəzər salır,
Əshabi-kəhf tanrı evi, yeddi kimsə burda qalır.
Gəmiqaya sirri-xuda, kəramətdir Naxçıvanım,
Nuh gəmisi durub burda, fəxarətdir Naxçıvanım.

Hər yamacı, hər bir daşı "sərvətimi axtar" -deyir,
Kərki kəndim haray salır: "Məni dardan qurtar" :-deyir,
Bunu Tomris ana deyir, bunu Qorqud ata deyir,
Nifrətini ovxarlayıb İrəvana Naxçıvanım,
Gecə-gündüz hazırlaşır intiqama Naxçıvanım.

Övladları iş başında, yorulmayır heç zəhmətdən,
Bərəkətli, bol nemətli dəyirmanı üyüdür dən.
Oğlanqala, Fərhad evi söhbət açır əzəmətdən.
Əliaçıq, qonaqcanlı, səxavətdir Naxçıvanım,
Hala çörək and yeridir, dəyanətdir Naxçıvanım.

Üçrənglidir bayrağımız, Naxçıvanda ucalıdır,
Müstəqillik, dövlətçilik bu torpaqdan güc alıbdir.
Araz coşub bu hünərdən, sinəsindən yol salıbdır,
İmperiya düyünündən ilk çözülmə Naxçıvanım,
Bütöv yurda günəş kimi hey süzülən Naxçıvanım.

Qonağım ol, seyr elə sən Naxçıvanın bu gününü,
Quruculuq, səlqə-sahman bu torpağın toy-düyünü,
Hətta ucqar kəndlər belə şəhər qədər şux görünür.
Gözlər duru, qəlblər nurlu, qol-budaqlı Naxçıvanım,
Gecəsi də, gündüz kimi çil-çiraqlı Naxçıvanım.

Dünya duysun haqq səsini, dünya görsün bu gününü,
Bəlkə, o da insaf edib aydınladar güzgülünü,

Nuh peyğəmbər yatan məzar deyir yurdun öygüsünü.
Azərbaycan torpağının üzük qaşı Naxçıvanım,
Dünənimin, bu günümün yol yoldaşı Naxçıvanım.

20.II.2016

ŞƏRQ QAPISI NAXÇIVAN

(Muxtar Respublikanın 95 illiyi mənasibətilə)

Binaları sıralanıb,
Hər birisi şux görünür.
Gur lampalar sırğalanıb,
Nə buz, nə soyuq görünür.
Araz çayı sanki ana,
Sığal çəkir Naxçıvana.

Gecələri ulduz kimi,
İşıldayıb yanır, yanır.
Ağacları gənc qız kimi
Sərin mehlə xumarlanır.
Xan çınarı yaşıl sona,
Bir bəzəkdir Naxçıvana.

Parklarında fəvvarələr,
Fəvvarələr nəgmə deyər.
Qız bulağı vəcdə gələr,
Bu şəhərdən nələr deyər!
Xəzinədir Damcıxana,
Büllur səpir Naxçıvana,

Haçadağı ehram kimi,
Sıra dağlar sərhəd-kəmər,
Bu şəhəri soran kimi,

Ağla ilk Duzdağ gələr.
Min-min qonaq heyran ona,
Duz-çörəkli Naxçıvana.

Naxçıvançay axır-axır,
Dövrəsini alıb evlər,
Nuh türbəsi qucaq açır.
Gülərüzdür bizim ellər.
Köhnə qala gəlib cana,
Qürur verir Naxçıvana.

Heykəlləri sıra-sıra,
Hər birisi əzəmətdir.
Hər birisi ciyərpəra,
Hər birisi ləyaqətdir.
Hər biri nur bu cahana,
Bir də doğma Naxçıvana.

İmperiya sazağı da
İlk buradan sozalıbdır.
Bu millətin bayrağı da
Bu şəhərdən ucalıbdır.
Ulu Heydər yana-yana
Diqqət çəkdi Naxçıvana.

Azərbaycan şəhəridir,
Qədim, ulu tarixi var.
Keçmişini vərəqlə bir,
Qan-qadalı tarixi var.
Bu qan-qada yetib sona,
Sülh gəlibdir Naxçıvana.

Bu gün şəhər başdan-başa
Quruculuq şəhəridir.
Bu gün şəhər bir tamaşa,
Yurdun kamil əsəridir.
Atəş düşür tar-kamana.
Hər baxanda Naxçıvana.

Qoy düşmənlər də anlasın ki,
Heç vaxt sınımaz məğrur şəhər.
Qoy anlasın sarsaq tülkü,
Məcrasına sığmır şəhər.
Dünya dəyər verir ona,
Şərq qapısı Naxçıvana.

16.I.2018

DEYİM, TANI NAXÇIVANI

Arazın sahilinə söykənibdir bu şəhər,
Şəhər cəlvə qatıbdır Arazın cəlvəsinə.
Gecənin zülmətində aləmə nur səpələr,
Araz aşiq tək baxar onun cazibəsinə.
Bu şəhərin adı nə? Əgər soruşmuş olsan,
Deyim, tanı sən onu, Naxçıvandır, Naxçıvan!

Adı Nuhun adından, Nuhçıxandır-deyirlər,
Əshabi-Kəhf də onun yaddaşı, kitabəsi.
Qəlbi dağlar izzətlə, hörmətlə baş əyirlər,
Bu şəhər tariximin ən şanlı səhifəsi.
Bu şəhərin adı nə? Əgər soruşmuş olsan,
Deyim, tanı sən onu, Naxçıvandır, Naxçıvan!

Üçrəngli bayrağımı qaldırdı göy üzünə,
Sərhədlərin kilidi qırıldı əllərində,
Azərbaycan səs verdi bu şəhərin səsinə,
Yetmiş illik köləlik boğuldu sellərində,
Bu şəhərin adı nə? Əgər soruşmuş olsan,
Deyim, tanı sən onu, Naxçıvandır, Naxçıvan!

Bir bax o divardakı dünya xəritəsinə,
Bir "ada"dır, kükrəyir qəzəbli aslan kimi.
Bu "ada"nın heyran qal yaratmaq həvəsinə,
Ayrılmaz anası var can Azərbaycan kimi.
Bu "ada"nın adı nə? Əgər soruşmuş olsan,
Deyim, tanı sən onu, Naxçıvandır, Naxçıvan!

Min illərdir yol gəlir, yaşayacaq min illər,
Haçadağ şahidliyi götürübdür üstünə.
Onun yol yoldaşdır neçə-neçə nəsillər,
Alqış şanlı tarixə, alqış bu xoşbəxt günə!
Bu torpağın adı nə? Əgər soruşmuş olsan,
Deyim, tanı sən onu, Naxçıvandır, Naxçıvan!

27.I.2012

QALALARIN ƏN ƏZƏLİ ƏLİNCƏDAĞ

Dağlar igid oğullar tək halay tutub,
Dövrələyib Əlincəni, Haçadağı.
Şimşəklər də bu dağlarda ocaq çatıb,
Bu atəşdən pərən düşüb min-min yağı.

Daş yazılı salnamədir Əlincədağ,
Heç susmayan bir nəğmədir Əlincədağ.

Sanki nəhəng piyalədir şərab dolu,
Bu millətin sağlığına qalxıbdır o.
Hər qayası, hər bir daşı vuran qolu,
Neçə-neçə fatehləri yaxıbdır o.

Boy-buxundur, bir qamətdir Əlincədağ.
Dözüm, səbr, dəyanətdir Əlincədağ.

Zirvəsində qala qurub vətən oğlu,
Hətta Teymurləngi belə susdurub o.
Köləliyi əzib, qırıb vətən oğlu,
Düşməni üstə nərəsini əsdirib o.

Təbiətin bəxşışidir Əlincədağ,
Naxçıvanın naxışdır Əlincədağ.

Əlincəçay aram-aram axır yenə,
Nəiminin məzarı bir ziyarətqah.
Şəhidlərin nur ələdir çöhrəsənə,
Yoxdur daha qəvi düşməni, xəyanətkar.

Əshabi-kəhf dualıdır Əlincədağ,
Müstəqillik şüarıdır Əlincədağ.

Bu gün yurdun övladları qol qaldırıb,
Əlincədağ qalasını qurur yenə.
Bu dağ qala sinəsində yol saldırıb,
Yenə gəlib dünyamızın səhnəsinə.

Tariximin şah əsəri Əlincədağ,
Qalaların ən əzəli Əlincədağ.

Alqış Nuhun torpağına, min-min alqış!
Qan yaddaşım təzələnir, pöhrələnir.
Quruculuq, səlqə-sahman min bir naxış.
Naxçıvanda günəş olub şölələnir.

Babaların yadigarı Əlincədağ,
Naxçıvanın şah vüqarı Əlincədağ.

20.VI.2016

QARABAĞLAR TÜRBSİ

Bir vaxt bu kənd şəhər imiş.
Nəhəng qala divarları
bu şəhərə sipər imiş.
"Qarabağlar" - deyirmişlər
o zaman da bu şəhərə,
Sığışmırdı kərpic evlər
böyük-küçük təpələrə.
O zamanlar
azman idi Asnı çayı,
Camaata sərvət idi,
dərman idi Asnı çayı.
Duz dağlardan çıxan sal duz
bu şəhərə yollanırdı.
Sonra burdan
yaxın-uzaq ölkələrə
karvan-karvan dəvələrlə
yollanırdı.
Naxçıvandan Təbrizəcən,
uzaq-uzaq dənizəcən
uzanırdı karvan yolu.

Səbriylə, dözümlə
qısaldırdı sarban yolu.
Elxanilər dövlətinin
məskəniydi Qarabağlar,
Oğuzların məkanıydı Qarabağlar...
İndi şəhər
əslərin zülmətində,
Torpaq altdan çıxan hər daş,
hər bir saxsı
inan, qızıl qiymətində.
O şəhərdən yadigardır
Qarabağlar deyilən kənd,
bir də billur Asni çayı,
O zamandan bu zamana
tarix payı.
Bir pay da var -
Qoday xatun məqbərəsi,
Bu məqbərə
mədəniyyət dünyamızın ilahəsi.
Abaka xan
dizi üstə burda çökmüş,
öz sevimli arvadını
dəfn edərkən
boyun bükmüş.
Göz yaşları
bu daşlara axarmış hey.
Kədərini bölmək üçün
Atabəylər türbəsinə
baxarmış hey...
Qoday xatun türbəsinin

kərpicində, hər daşında,
firuzeyi kaşılarda naxışında
nəfəsi var baş memarın.
Qoşa məscid minarəsi
o zamanın yadigarı.
Bu məqbərə
Naxçıvanın salnaməsi.
Bu məqbərə
yüz illərin zülmətindən
qopub gələn
xalq nəğməsi,
xalq nəğməsi!

20.12.2016

NUH PEYĞƏMBƏRİN TÜRƏSİ

Köhnə qala gözlərində təbəssüm,
Qırıqlardan arınıbdır, elə bil.
Sevincini bölüşməyə tələsir,
Yolu-izi daranıbdır, elə bil.

Yüz ildir ki, dərd içində boğulur,
O zamanlar sirr söyləmək asanmı?
İndi haqq da günəş kimi doğulur,
İndi Qala sevincindən susammır.

Axı necə sevinməsin o, necə?
Sirlərini gizlətməyir bir daha,
Peyğəmbərin türbəsinə görəncə
Şükr eləyir, şükr eləyir Allaha.

Bəhrəzün da arzuları çin olub,
"Nuhun qəbri" şah əsəri sayılır.
Heyif, ömrü yarı yolda qırılıb,
Dahi rəssam bu qalada uyuyur.

Nuh peyğəmbər bu qalanın sakini,
Bəlkə, elə Nuhqalaymış bu qala?
Gəmiqaya olsa da ilk məskəni,
Bu qaladan boy göstərib dünyaya?

Bəlkə, elə bu qalanı o tikib?
Bəlkə, elə əldə qılinc döyüşüb?
Neçə-neçə düşmən burda diz çöküb,
Oğuz eli bu qalada birləşib?

Naxçıvana "Nəqşi-cahan" -deyənlər
Anladılar, Nuhçıxanmış bu şəhər.
Ay qardaşım, buna zaman deyərlər,
Zülmətlərdən sıyrılıbdır al səhər.

Baxın, türbə şəfəqlərdən nur alıb,
Təpə üstə məğrur-məğrur dayanır.
Köhnə qala ziyarətçün yol salıb,
Bütün dünya o türbəyə boylanır.

Ehey! Dünya, inandınmı bizə sən?
İnandınmı qədim, ulu millətik?
Öyrən türkün tarixini, izlə sən,
Mədəniyyət beşiyiyik, məbədik!

23.II.2009

İSTANBUL

Avropa yaxası,
türk dünyasının butası
İstanbul,
Türkün məğrur qalası,
baş örtüyü, çalması
İstanbul.
Qulac-qulac qolları,
saysız körpü,
şosse, dəniz yolları
İstanbul.
Min-min came minarəli,
Yeddi təpə möcüzəli
İstanbul.
Topqapı sarayı,
Əsrlərin harayı
İstanbul.
Fateh Süleyman məşəlli,
Qara dəniz çöhrəli
İstanbul.
Müdrək düşüncəli,
həm qəmli, həm nəşəli
İstanbul,
Geniş ürəkli,
duz-çörəkli
İstanbul.
Türkün gücü, məhvəri,
bir dünya şəhəri
İstanbul.

Naxçıvandan baş alıb yol,
Qoynundadır Tofiq Qəbul,
İstanbul,
İstanbul.

20.VIII.2019

NƏ ŞİRİNSƏN, ANA DİLİM!

Nə şirinsən, ana dilim!
Səndən doymur dilim mənim,
Sən tufanı, sən dincliyim,
Sən ətirli gülüm mənim.

Sən harayım, sən vuruşum,
Sənsən yoxdan var olanım.
Polad qanad oldun mənə,
Aydın sabaha yollanı.

Sən tanrımın bəxş etdiyi
Hissim, fikrim, arzum, duyğum.
Varlığımıza hopdun ki, sən,
Dünyamızı sənlə duyum.

Sən Təbrizim, sən Dərbəndim,
Sən Borçalım, Zəngəzurum.
Bütöv Vətən carçısısan,
Sən kimliyim, sən qürurum.

Sən üzüyün qaşını Şuşam,
Sən məlallı Qarabağım.
Sənin ilə nəfəs alır
Əlli milyon qol-budağın.

Bax, Üçrəngli bayrağıma,
Sənlə birgə dalğalanır.
"Azərbaycan" himni gur səs,
Kainata havalanır.

Ana dilim, ana dilim,
Sən olmasan, kiməm, nəyəm?!
Ümmanların qucağında
İtib-batan bir təkneyəm.

22.II.2017

İLAHİ DUYĞUDUR SÖZ

Qələm yox mən yazam qəlbimdəkini,
Aman! Söz ruhumu tərk edəcəkdir.
Tənhayam, sözlər də lap özüm kimi,
Kimsəsiz... köməksiz...tək...itəcəkdir.

Yazmasam, o sözlər mənim deyildir,
Sözün yaxası yox, tutam, saxlayam.
Yazıya düşməyən sözlər veyildir,
Yazsam, bəlkə, ona çatam, haqlayam.

O süzür qəlbimdən damla nur kimi,
İlahi duyğudur, gəlir və gedir.
Onu ovlayanın gərək şir kimi,
Ovçu bərəsindən yayındı, itir.

Söz bir sirr kimidir, bənzər sehirə,
Vərəqlər sirr sözə hazır şum olsun.
Tanrı sözü deyib vəyhlə, şeirlə,
Mənim də şeirimə o, hakim olsun.

Yazdım, rahatladım, qələm əlimdə,
İndi o istəyir, ruha toxunsun.
Sözlər dodağımda, sözlər dilimdə,
Bir də ki, vərəqdə, hər kəs oxusun.

3.V.2019

İMADƏDDİN NƏSİMİ
(650 illiyi münasibətilə)

Seyid Əli adında insan gəldi dünyaya,
Tanrı təcəllisidir, nurdan gəldi dünyaya,
İnsanı Allah bilən iman gəldi dünyaya.
Açdı qıfılbəndləri, yıxdı qəzəbi, kini.
Dahilərin dahisi İmadəddin Nəsimi!

Vəhdətin şəhərinə xoş məramla gəldi o.
Saxta dil bazarını ələ saldı, güldü o.
- "Ənəl Həqq!" - söyləyərək göylərə yüksəldi o.
Surəti - rəhman idi Fəzlullah Nəimi,
Onun ruhu, nəfəsi İmadəddin Nəsimi!

Dili rəvan, sözü sehr, dağ çayıdır, elə bil,
Yalnız Süleyman bilən ən sirli dildir bu dil.
Nur üzünə baxanda hövləng ayıldı qafil.
Qətrə bəhrində ümman, vəhdəti-vücut cəmi,
İnsanlığın hamisi İmadəddin Nəsimi!

"Zərrə mənəm!" -söylədi, "Günəş mənəm!"-söylədi,
Sanki nurlu mələkdi, cinsi-bəşər deyildi.
Kəhkaşan heyran qaldı, ona tərəf əyildi.

"Ey mənə nahəqq deyən, aç gözündən pərdəni"-
Dedi Həqqin vaizi İmadəddin Nəsimi!

"Dəm bu dəmdir, dəm bu dəm"-süsən dedi dəmbədəm,
Bu dəm həyat dəmidir, nə cənnət, nə cəhənnəm!?
Eşq dolu badə idi, susmurdu əldə qələm,
Div ilə çarpışaraq gülşən etdi aləmi.
Poeziya incisi İmadəddin Nəsimi!

"Sözüm dəmi-İsadır, ruhum qüdsi - Turdadır,
Dörd ünsürün vəhdəti varlığımda - burdadır,
Hüsn - camal ilə kamal tanrı misal yardadır.
Soy, ey sallax, dərimi, kəs, ey sallax, dilimi!" -
Dedi şəhid qazisi İmadəddin Nəsimi!

Bülbülü - qüdsi olub, sındırdı dar qəfəsi,
Tazə gülüstan qurub, dəvət etdi hər kəsi.
Onun cazibəsində fırlandı Yer kürəsi.
Həm şair, həm qəhrəman, zülmətlərin qənim
Hürufilər varisi İmadəddin Nəsimi!

19.I.2019

BU ADAM

(Məhəmməd Hadiyə)

Dağa dersəm, eşidər, sonra verər əks-səda,
Daşa dönmüşlərə təsir eləməyir fəryadım

Məhəmməd Hadi.

Baxışı boşluqda, sükutu ələm,
Səsini içinə saldı bu adam.
Göynəyən kədəri üzünə çəkdi,
Dağ dərdi çiyinə aldı bu adam.

Ölümü gözlədi sükut içində,
Dərdini deməyə kimsə tapmadı.
Qüruru qaldırdı çiyinlərinə,
Şeirini satdı, qəlbi satmadı.

Vaxt vardı, alovdu, atəşdi, oddu,
Sözü mizan idi, tərəzi idi.
Heyf, bu alovu heç kəs görmədi,
Duymamaq zamanın mərəzi idi.

Asılıb fikrin lal yaxasından
İnsandan incidi, küsdü bu adam.
Həqiqət söyləyən acı dilini
Əbədi sükutdan asdı bu adam.

30.IX.2009

MÜƏLLİM

Bir yanar günəşdir, tükənməz, bitməz,
Heç kəsə sirr deyil müəllim ömrü.
Onun nur məramı havayı getməz,
Zülmətə "dur!"- deyir müəllim ömrü.

Hər sözü-söhbəti şagirdidir ancaq,
Sanki bar yetirən bir bağbandır o.
Sevgisi bir qucaq, eşqi bir qucaq,
Şagird dünyasına çıraqbandır o.

Məktəb ocağıdır, məktəb odudur,
İllərdir məktəbə könül veribdir.
O, xalqın dəyərli pedaqoqudur,
Ağrı-acılara sinə gəribdir.

Saçları ağarıb, göz nuru sönüb,
Qəlbinin atəşi azalmır hələ -
Daim yol göstərən Simruğa dönüb,
Ruhu yenə gəncdir, qocalmır hələ.

O bilir, ürəyi dursa bir zaman,
Ömrünü şagirdlər daşıyacaqdır.
O bilir, dediyi hər söz, hər kəlam.
Yenə şagirdlərdə yaşayacaqdır.

Nə varda gözü var, nə də sərvətdə,
Qüruru, vüqarı bir dağ kimidir.
Dərdini, qəmini saxlar xəlvətdə
Elə hey çağlayan bulaq kimidir.

O xalq güclüdür ki, bağlıdır elmə,
O xalq güclüdür ki, müəllimi var.
Şagirdim, yadında qalsın bir kəlmə,
Vətən də, millət də onunla parlar.

20.XII.2017

ŞAGİRD LƏRİMƏ

Şagirdim, bilirsən, qəlbimdə od var,
Bu odu səninlə bölmək istərəm.
İşıqdan yoğrulmuş hər bir kəlməmi
Sənin gözlərində görmək istərəm.

Unutma, bu yurdun övladısan sən,
Havası sənindir, suyu sənindir.
Üstündə gəzdiyin bu torpaq, bu yer,
Bu əsgər qayalar, bil, vətənidir.

Boylan bu dünyaya, aç gözlərini,
Millətlər yarışır Yer kürəsində.
Geriyə qalanı atlar əzəcək,
Dünya əridəcək öz kürəsində.
Öyrən keçmişini, türk oğlu türk ol,
Öyrən Atilla kim, Cavanşir kimdir.
Sən söykən hər zaman qan yaddaşına,
Altayda gurlayan sənin səsidir.

Araza çay deyil, xəncər kimi bax,
Onu kim sıyrıb tanı, şagirdim.
"Gülüstən" yadların sülh sazişidir,
"Türkmənçay" azəri qanı, şagirdim.

Tanı düşməninini, pusquda durub,
Adı ermənidir, şər oğlu şərdir.
O, səni uyquda görmək istəyir,
Onun nəfəsi də bil ki, zəhərdir.

Əyil kitablara, nıcatımız o.
Öyrən addım-addım, bil addım-addım,
Qoy döyüş silahın biliyin olsun,
Çalış, boş keçməsin hər bir saatın.

Milli məhəbbəti köksünə hopdur,
Sev qanı qanından olan soydaşı.
Üçrəngli bayrağı ürəyinə sıx,
Bil ki, azadlıqdır ucaldan başı.

Bir də ki, Təbrizi unutma, bala,
Min il paytaxt olub Azərbaycana,
O, bir Ərk qalası, Babək qalası,
O, sevgi duyğulu kövrək bir ana.

Şagirdim, bilirsən, qəlbimdə od var,
Bu odu səninlə bölmək istərəm.
İşıqdan yoxrulmuş hər bir kəlməmi
Sənin gözlərində görmək istərəm.

12.III.2006

SƏNGƏR

Səngərlər vətənimin qabaran sinəsidir,
Bu sinədə yer tutub minlərlə çarpan ürək.
Səngər gah sükut evi, gah dağ şələləsidir,
Əsgər sayıq dayanır səngərə söykənərək.

Səngərlər yer altında tikilən qalalardır,
Bu qalalar qoruyur gözəl Qız qalını.
Səngər varsa, deməli, yurd vardır, Vətən vardır,
Səngər sarğı, bağlayır Vətənin yarasını.

Səngər dağ silsiləsi, göy üzündə görünmür,
Üfüqlərə uzanır onun qolu-budağı.
Səngər ilana bənzər, ancaq yerdə sürünmür,
O, bir nəhəng ağacdır, əsgər yaşıl yarpağı.

Göstər gücünü, düşmən, bir qınından çıx görək,
Səngərim dalğalanıb fırtına qoparacaq.
Sənin alçaq başına yağıdıracaq min kötək,
Sənin murdar leşini gur sellər aparacaq.

İndi başqa zamandır, ordum şimşəkdir, oddur,
Sən, ey arxalı köpək, kürkünə birə düşüb,
Səngər keçilməz divar, əyilməyən poladdır,
Qarabağın xilas bu gün səngərə düşüb.

Cum irəli, əsgərim, səngər arxanda qalsın,
At düşməni geriyə, onun cəzası budur.
Ana sərhəddimizdə Ana səngər qazılsın,
Üçrəngli bayrağımız yellənsin məğrur-məğrur.

2.VII.2006.

ORDUMUZ VAR

Aman Allah! Şuşamızı əldən verən millət olduq,
Dağımızı, daşımızı əldən verən millət olduq.

Otuz ildir erməninin köpək dişi qırılmayır,
Otuz ildir bu cahana neft payladığ, qarət olduq.

İngilisin, amerkanın, fransızın, bir də rusun
ATƏT adlı oyununa boyun bükdü, alət olduq.

Səbr daşı deyilən daş sanki yurdun meyvəsidir,
"Nümunəvi millət" olduq, "nümunəvi xidmət" olduq.
Dönüb baxdım arxamıza, arxamızda kim var axı?
Arxalıya dönə-dönə xahiş olduq, minnət olduq.

Daha bəsdir! Aşır-daşsın qəzəbimiz, nifrətimiz!
İntiqama hazır olan ordumuz var, qüdrət olduq.

8.V.2019

AZƏRBAYCAN ƏSGƏRİ

(Əsgər marşı)

Yurdun arxa - dayağı,
Sınəsində yarağı,
Uca tutur bayrağı
Azərbaycan əsgəri.

Bu torpağın övladı,
Vuran qəlbi, həyatı,
Sarsılmayan inadı
Azərbaycan əsgəri.

Daim əmrə müntəzir,
Daim döyüşə hazır.
Düşməyə qəbir qazır
Azərbaycan əsgəri.

"Qarabağ" şikəstəsi
Ürəyinin təşnəsi.
Gözümüzün giləsi
Azərbaycan əsgəri.

Vətəndir qibləgahı,
Bütövlükdür Allahı.
Ana yurdun pənahı
Azərbaycan əsgəri.

12.II.2007

AXI NİYƏ OYALANAQ?

Bu millətin soyu bəlli,
Tarixinin boyu bəlli,
Hiylə, kini, huyu bəlli.
Axı niyə oyalanaq?

Ağlağandı timsah kimi,
Tükənməzdir tamah, kini.
Qəlbə girib bıçaq kimi.
Axı niyə oyalanaq?

Bizim dava haqq davası,
Qana qandır hər mənası.
Bəhanə yox yubanası.
Axı niyə oyalanaq?

Bütövlüyüm xırdadırsa,
Ləyaqətim xardadırsa,
Qarabağım dardadırsa,
Axı niyə oyalanaq?

Azərbaycan şah əsərim.
"Qan-qan" -deyir hər əsgərim,
Qarabağdır al səhərim.
Axı niyə oyalanaq?
Axı niyə oyalanaq?

24.X.2018

İNŞALLAH, İNŞALLAH!

Bu Yeni il ümidimin çırağı olar,
Bütövlüyün, həmrəyliyin bayrağı olar.
Bu Yeni il vahid Vətən qucağı olar,
Şuşamıza qovuşarıq inşallah, inşallah!

Bu Yeni il qar-borandan əsər də qalmaz,
Düşmənlərin qılıncında kəsər də qalmaz,
Torpağında yağlı tökən zəhər də qalmaz,
Xankəndində görüşərik inşallah, inşallah!

Bu duamı gerçəkləşdir, ey ulu xalqım!
Olma alçaq erməninin sən qulu, xalqım!
Bütövlüyün döyüşlərdən yoğrulur, xalqım!
Qan tökərik, döyüşərik inşallah, inşallah!

Zəfər, zəfər, yalnız zəfər, böyük bir zəfər!
Bu zəfərin qucağında azadlıq gövhər.

Azərbaycan, qüdrətini dünyaya göstər!
Görsünlər ki, kəhkaşanıq, inşallah, inşallah!
Görsünlər ki, kəhkaşanıq, inşallah, inşallah!

30.XII.2018

EY GƏNC

Ey gənc,
dərd-ələm gördünmü heç?
Göz yaşını qan qırmızı qərənfilə
hördünmü heç?
Gördünmü
namərd kəməndində boğulanları?
Gördünmü
qanımızı şərab edib
torpağımıza soxulanları?
Görmədinsə, otur bax,
Bu qanlı tarix deyil uzaq.
İzlə
illərdir ekranlara hopan
qan yaddaşını,
İzlə
Öz ana torpağında qan qusan
bacı-qardaşını.
İzlə Xocalını,
coşsun damarında qanın,
İzlə ki,
amansız olsun intiqamın.
Ey gənc,
İzlə Xocalını,
İzlə!

6.III.2019

QƏRƏNFİL

Otuz ildir ağladın
Dayan, qərənfil, dayan!
Ürəkləri dağladın,
Oyan, qərənfil, oyan!

Tarixdə adımız var,
Min-min şəhidimiz var,
Döyüşən ordumuz var,
Bu an, qərənfil, bu an!

Dik tut, əymə başını.
Saxla gözün yaşını.
Söylə döyüş marşını
"Qan!" -de, qərənfil -"Qan! Qan!"

Bir də sınma, əyilmə,
Bizi qüvvəsiz bilmə,
Qisas almadan solma.
Aman, qərənfil, aman!

Daha vaxtdır, döyüşə!
Axı gözləyir Şuşa!
Haylar dönəcək leşə!
İnan, qərənfil, inan!

17.I.2019

ÖZÜM DƏ QURBAN KİMİYƏM

Xəyallarım sarı yarpaq,
Ruhumla duman kimiyyə.
Arzularım sınıq budaq,
Həzin bir kaman kimiyyə.

Bir qərinə axdı, getdi,
Şuşam sanki yoxdu, getdi.
Qarabağın taxtı getdi,
Daha mən güman kimiyyə.

Sözüm ayaz, köksüm ayaz,
Varlığında bir ehtiraz,
Dualarım qəmgin avaz,
İndi ta şaman kimiyyə.

Şəhidlərim "Vətən"-deyir,
İgidlərim kəfən geyir,
Bu müsibət bitən deyil.
Özüm də qurban kimiyyə,
Özüm də qurban kimiyyə.

23.VIII.2018

YER KÜRƏMİZ QATARIMIZ

Yer fırlanıb hey yol gedir,
Biz də onun sənişini.
Bu dağ, səhra, bu okean,
Düz də onun sənişini.

Sonsuz fəza sonsuz səhnə,
Ulduzlar da tamaşaçı.
Ay, elə bil, bələdçimiz,
Yolumuza qəndil asıb.

Yol gedirik dayanmadan,
Günəş Kəbə olub bizə.
Dolanırıq dövrəsində
Səhər-axşam, gündüz-gecə.

Yer kürəmiz qatarımız,
Nə minən var, nə də düşən.
Hamımız bu qatardayıq,
Nə dost vardır, nə də düşmən

Bu qatardır güman yeri,
Bu qatardır məkanımız.
Kainatı süzmə, insan!
Planetlər gəzmə, insan!
Yer qədərdir məkanımız,
Yer qədərdir məkanımız.

2.VIII.2018

ADSIZ ŞEİR

Nifrətmi istəyirsən?
Nifrəti qazanmaq gərəkdir.
Hörmətmi istəyirsən?
Hörməti qazanmaq gərəkdir
Görürsənmi?
Bu qazancın avandı var,
tərs üzü var.

Bircə unutma,
bu qazancın
tanrı dərgahında
güzgüsü var.

27.VIII.2018

BU ÖZÜ ELƏ HİKMƏTDİR.

*Yüz il yaşasan da, ömür qısa
Əvvəli toyadı, sonu yasa.*

İsa Cavadoğlu

"Yüz il yaşasan da, ömür qısa,
Əvvəli toyadı, sonu yasa."
Lap elə əlində kömək əsa,
Yenə də dilində Allahın adı.

Qoca çinara bax, ucalığa bax,
Elə bil, ömrü bitməyəcəkdir.
Uca çinara bax, qocalığa bax,
Sanki bu dünyadan getməyəcəkdir.

Özünə "Allaham" -deyənlər gülünc,
Baxın, böcəklər də qorxur ölümdən.
Fərhad Şirin üçün əlində külüng
Ölsə də, düşmədi Şirin dilindən.

"Yüz il yaşasan da, ömür qısa"
Mənalı bir ömür əbədiyyətdir.
"Əvvəli toyadı, sonu yasa".
Nə olsun, bu özü elə hikmətdir.

29.VIII.2018

MƏN NAĞILBAZ DEYİLƏM

Həqiqətin güzgüsündən baxıram,
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.
Bir sakit ol, sözlərinə ver aram,
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

Min boyanı ayırd edib seçmişəm,
Həyat adlı bir məktəbi keçmişəm,
Hiylə örtən çox niqablar açmışam,
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

Süfrə açdın, süfrən saxta, görürəm,
Hər dediyin sözü axta, görürəm,
Ürəyində insaf yox ta, görürəm,
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

Fikirlərin qara-qara xal kimi,
Zəhərini bəxş edirsən bal kimi.
Yolumuzda dayanmısan sal kimi
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

Azərbaycan min bir yerə bölünmüş,
Doğma yurddan min-min oğul sürülmüş,
Tariximi zil qaranlıq bürümüş.
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

Türk vətəni Azərbaycan, a qardaş.
Azərbaycan Böyük Turan, a qardaş.
Ona görə çoxdur düşman, a qardaş,
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

Mirzə Cəlil "yalançıdır" -söylədin,
Babəkimə "talançıdır" -söylədin.
Şah Xətai "imamçıdır" -söylədin.
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

Bax, kirşələr torpaq üstə sürüşməz,
Bax, kişilər künc-bucaqda gülüşməz,
Bax, "əşşilər" əl yelləyər, görüşməz
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

Dünya dolub, daha talan dünyadı,
Hər güşəsi fəryad, nalan dünyadı.
Nə deyəsən, dünya yalan dünyadı,
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

Andı yalan, arzuları qumarbaz,
Yekəqarın, boynuyoğun, nataraz,
Bax, onlardan qopub gəlir bu avaz,
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

Dilin "Vətən", ürəyinsə "Mən" -deyir,
Hər əməlin "Şöhrət" -deyir, "Şan" -deyir.
Sən düşmənə, düşmən sənə "can" -deyir.
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

Xəncər kimi itilədin Arazı,
Erməniylə sən gətirdin azarı,
Torpağımı etdin urus bazarı.
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

Yol ver keçək, yol ver keçək, çəkil get!
Ordumuzla düşmən biçək, çəkil get!
Zəfər adlı şərbət içək, çəkil get!
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

Bir gün olar Azərbaycan nəhəngim,
Bütöv olar, azad olar pələngim.
Bax, o zaman parçalanar cəhəngin.
Nağıl demə, mən nağılbaz deyiləm.

3.X.2018

OXUMURAM, ƏL ÇƏKİN! (Sabiranə)

Bir vaxt ata deyərmiş: "Oğul bala, oxuma,
Dünyanı dağıdaram söz deyilsə oğluma!"
Elə atanı, vallah, mən sıxaram bağrıma.
Məni boğubdur qəhər, oxumuram, əl çəkin!
Eyləməyin dəngəsər, oxumuram, əl çəkin!

Gərçi atam özü də elmə həvəskardır,
Deyir: "Məni yaşadan istəkdir, arzulardır".
Deyirəm: "Əl çək, ata!" Elə bil, atam kardır.
Yediyim olub zəhər, oxumuram, əl çəkin!
Eyləməyin dəngəsər, oxumuram, əl çəkin!

Mən ki "oxumaq" sözün gətirmirəm dilimə,
Soğan da qatmıram heç kefimə, əhvalimə,
Kitab ilandan betər, götürməyəm əlimə.
Zor ilə olur məgər? Oxumuram, əl çəkin!
Eyləməyin dəngəsər, oxumuram, əl çəkin!

Telefonum əlimdə, budur, ağlım başımda,
Eyib yoxdur gözümdə, eyib yoxdur qaşımda,
Deyirsən, mən kor olum indi cavan yaşımda?
Günüm keçsin bir təhər? Oxumuram, əl çəkin!
Eyləməyin dəngəsər, oxumuram, əl çəkin!

Sinəm-yaxam açıqdır, dar şalvarım əynimdə,
Ayağım corabsızdır, vəş-meşoğum çiyimdə,
Bax, genişdir qəlbim də, bax, açıqdır eynim də.
Kitab verməyir bəhər, oxumuram, əl çəkin!
Eyləməyin dəngəsər, oxumuram, əl çəkin!

Yadam acı kədərə, yadam gözün yaşına,
Nümunəyəm dövrəmdə dostuma, yoldaşıma,
Bax sinəmdə döyməyə, bax modalı başıma.
Maşınım sanki kəhər, oxumuram, əl çəkin!\\
Eyləməyin dəngəsər, oxumuram, əl çəkin!

Laçın, Şuşa deyirsiz, gah Xankəndi deyirsiz,
"Azərbaycan" -söyləyib, ürəyimi yeyirsiz,
Hələ mənə ad qoyduz: "Yurd-yuvasız, beyinsiz".
Daha olmuşam bezar, oxumuram, əl çəkin!
Eyləməyin dəngəsər, oxumuram, əl çəkin!

İndi zaman dəyişib, indi məkan dəyişib,
Axı nə ölkə, millət!? İndi iman dəyişib,
İşləməyən dişləyir, indi imkan dəyişib.
Verməyin mənə azar, oxumuram əl çəkin!
Eyləməyin dəngəsər, oxumuram, əl çəkin!

Fikrimi verməm əbəs siz kimi nadanlara,
Mən aşiqəm, mən aşiq cibləri milyanlara,
Baxıram, nə gündədir oxumuş qananlara,
Olsunlar bundan betər, oxumuram əl çəkin!
Eyləməyin dəngəsər, oxumuram, əl çəkin!

11.V.2019

PARKDA KİTAB OXUYAN QIZ

Ağac kölgəsində, bir skamyada
Gənc qız əyləşibdir sükut içində.
Əlindəki kitab həmdəmi olub,
Şəfəqlər oynasır qara saçında.

Sanki bu dünyadan ayrılıbdır o,
Görəsən, bu kitab nədən danışır?
Hərdən dodağına təbəssüm qonur,
Hərdən gözlərində kədər danışır.

Yarpaqlar can atır toxuna ona,
Külək də saçını oxşayır elə.
Parkda gül-çiçəklər ətir səpirlər
Güllərin özünə bənzəyən gülə.

Bu gözəl mənzərə alıbdır məni,
Düşmüşəm gənc qızın cazibəsinə.
Vərəqlər çevrilir səssiz-səmirsiz,
Quşlar fərəh qatır öz nəğməsinə.

Bu an vəhdətdədir əqli-kamalı,
Gözəl simasıyla, gözəl üzüylə.

Təbiət rəng qatır bu bütövlüyə,
Bahar qucaqlaşır bu el qızıyla.

O, kitab oxuyur, mən şeir yazıram,
Bu şeirim çələngdir onun adına.
Afərin deyirəm, alqış deyirəm
Azəri yurdunun qız övladına.

27.II.2015

DOSTLUQ

Dostluq dayazlığı sevməz, istəməz.
Dostluğun sal daşı inam, etibar.
Onu hiylə, yalan, riyə süsləməz,
Əgər dost deyilsən, dostluğu qurtar.

Bəzən coşan-daşan, bəzən lal-dinməz,
Əyilər, nazilər, qırılmaz dostluq.
Dar gündə, gen gendə yolundan dönməz,
Könüllər birdirsə, ayrılmaz dostluq.

Elə dünyamız da dostluq haraylı,
Sülhün təməl daşı, sülhün başıdır.
Dostluq həmqəfiyə gözəl gəraylı,
Dostluq insanlığın yol yoldaşdır.

19.X.2018

DÖRD DOST

(Uşaqlıq dostum Cabbar Qulusoyun xahişi ilə)

Bir vaxt şagird idik, bir yerdə idik,
Kitab oxuyurduq, yazı yazırdıq.
Müəllimlər nur idi gözlərimizə,
Əlimiz havada-dərsə hazırdıq.

Ruhumuz bir idi, arzumuz da bir.
Bizim öz dünyamız-dostluğumuzdu.
Bir yerdə gəzirdik şəhərimizi,
Bizim həyanımız-dostluğumuzdu.

On ili beləcə qatladıq geri.
Zaman ağuşunda apardı bizi.
Səpildik toxum tək Azərbaycana,
İllər yarpaq kimi qopardı bizi.

İtirdik neçə dost, neçə sirdaşı,
Həyat dediyimiz döyüş meydanı.
İtirdik gör neçə bacı, qardaşı!
Hanı o uşaqlar, o dostlar hanı?!

İndi saçımızın bu ağ vaxtında
Durmuşuq yanaşı-dörd dost, dörd ürək.
Hərəmiz bir tale yaşadıq, qardaş.
Həyat yollarına sinə gərərək.

Hər kəsin öz evi, öz ocağı var,
Hər kəs ruzusunu Allahdan alır.
Ancaq saf dünyamız-o uşaq çağı
Bizim qəlbimizdə xatirə qalır,
Bizim qəlbimizdə xatirə qalır!

6.I.2019

KÖLGƏ

Bir kimsənin kölgəsində yaşamadım mən,
Bu kölgənin yamacları olsa da sərini.
Gözüqırıq bir ömrü daşımadım mən,
Bir kölgənin kölgəsini olaydım, deyin?

Günəş altıda puçur-puçur tər töksəm də mən,
Özüm oldum, həyatımı yaşadım özüm.
Bəzən qorxunc qar-çovğunda buz çəksəm də mən,
Dözüm oldum, inad adlı polad bir dözüüm.

Zaman keçdi, boy göstərdim şeirlərimdə.
Hər misramın şafəqindən gözlər qamaşdı.
Min zəhmətlə söz közərttim şeirlərimdə,
Şeirimin dəniz, dalğalandı, sahili aşdı.

Şeirlərim yarpaqlarım-tükənməz varım,
Hər yarpağım könüllərdə döndü ulduza.
Bir də gördüm, mən kölgəli qoca çınaram
Min-min Vətən övladına-oğula, qıza.

24.XI.2018

MÜBARƏKDİR, MÜBARƏK

Toy məclisi bir dəniz, alqış dağ şalaləsi.
Çılçıraqlar günəşin eşq ədalı cılıvəsi.
Gözlər, yanaqlar ayın parıldayan çöhrəsi,
Bu məhəbbət məkanını deyir gülümsəyərək:
- "A bəy, gəlin, toyunuz mübarəkdir, mübarək!"

Ata, ana sevinci sığmayır yerə, göyə,
Qardaş, bacı gülüşü bənzər yaşı vadiyə,
Əmi, dayı fərəhi bu məclisə hədiyyə.
Qohum-qardaş ayaqda, rəqsləri tər çiçək,
A bəy, gəlin, toyunuz mübarəkdir, mübarək!

Qonaqlar şahiddilər bu gözəl mənzərəyə,
Masabəyi yol açır hər arzuya, diləyə,
Müğənni eşqdən deyir, qulaq asın nəğməyə.
Sözləri incə-incə sapa düzəyin gərək,
A bəy, gəlin, toyunuz mübarəkdir, mübarək!

Gələn il bu vədələr körpə sədası gəlsin,
Bu yeni ailənin möhkəm qalası gəlsin,
Arzusu gerçək olan nənə, babası gəlsin.
Bu duaya qoşulaq, dua etsin pak ürək:
-"A bəy, gəlin, toyunuz mübarəkdir, mübarək!"

Sizlərə həyat boyu sədaqət diləyirəm,
Bitməyən, tükənməyən səadət diləyirəm,
Bu şeirimlə mən sizə məhəbbət diləyirəm.
Neməti bol süfrədə hamımız birgə deyək:
- "A bəy, gəlin, toyunuz mübarəkdir, mübarək "
6.XII.2018

ŞAXTA BABA VƏ MƏN

Yeni il. Nə şaxta, nə qar görünür,
Bu necə qışdır ki, sanki bahardır?
Nə buz salxımı var, nə kürk, nə xizək,
Ay qış, insaf elə, axı yanvardır!

Günlər də, aylar da dəyişik düşüb,
Ağaclar çaşıbdır, çiçəkləyəcək.
Sanki qayıdacaq köçəri quşlar,
Sanki gül-çiçəklər ləçəkləyəcək.

Dekabr yağışı -yazın yağışı.
Navalça dillənir yağış səsindən.
Nəvələr həvəslə qar gözləyirlər,
Baxırlar otağın pəncərəsindən.

Zaman öz işində, Şaxta baba yox,
Deyirəm: "-Nəvələr, Şaxta baba mən.
Fırlanın dövrəmdə, şeir söyləyin,
Torbamda sizlərə çoxdur hədiyyəm".

Yeni il. Nə şaxta, nə qar görünür,
Bu necə qışıdır ki, sanki bahardır?
Deyirəm: "-Nəvələr, Şaxta baba mən.
Baxın saçlarıma, ağappaq qardır".

26.XII.2018

MƏN ÖZÜM

Kölgə axtarmadım bir kərə belə,
Mənim öz kölgəm də özümə bəsdir.
Kölgə axtaranlar yarımçıq kölə,
Kölgəyə sığınan quru nəfəsdir.

Kölgədə yalmanan saray ucaltdı,
Rəng verdi, rəng aldı işıqfor kimi.

Mənliyi, şərəfi, sözü alçaldı,
Oldu hər əyinə gen şalvar kimi.

"Mən özüm!" - demişəm həyatım boyu,
Mən özüm ömrümü yaşadım, vallah!
Köksümə sıxaraq halal çörəyi
Polad dözümlümü daşıdım, vallah!

Bu dünya pəncərə, boylanır hər kəs,
Hər kəs öz içindən görür dünyanı.
Kimi bu dünyanı sanır bir qəfəs,
Kimi alma kimi dərir dünyanı.

Mən də düşünmüşəm bir insan kimi.
Mənim də könlümdən çox şeylər keçib.
Ancaq örnəyimdir Müşfiq, Nəsimi,
Onların ruhları ruhuma köçüb.

Biz ki yol gedirik, bu yol bitəcək,
Yolun duracağı amansız nöqtə.
Qarşı, arxa, üst, alt, sağ, sol bitəcək,
Bu son kimə lənət, kimə fatihə.

26.III.2019

DAĞLARIN

Buludları qucağına sıxanda
Gözlərindən yaş süzülür dağların,
Namərd qonaq köksü üstə çıxanda
Sınəsinə daş düzülür dağların.

Oba olur, elat olur ağuşu,
Şimşək ilə qoşa düşür yağışı.
Pələng olur, qartal olur baxışı,
Bulağından dürr süzülür dağların.

Gecəsinə dağ keçisi həyandı,
Zirvələri daim ulduz sayandı,
Milyon ildir ehram olub dayandı,
Göylərindən Ay asılır dağların.

Ağrı dağdan Kəmki dağa salam var,
Haçadağ tək iri gövdə balan var,
Əlincə tək dağ qalanı salan var.
Hikməti var daş yazılı dağların.

15.IV.2019

NUO

Süzüb səmalarda səssiz-səmirsiz,
Hərdən göz qırpırsan ulduzlar kimi.
Hərdən də dayanıb yerə baxırsan
Cilvəli, nəzənin şən qızlar kimi.

Bilinmir, hardansan, haralısan sən,
Kainatın hansı guşəsindənsən.
Sirrini vermirsən kimsəyə hələ,
Bəlkə də, həqiqət günəşisən sən.

Bəlkə də, bilirsən, insan oğlunun
Tamahı, iştahı, qəzəbi nədir.
Bəlkə, ona görə yaxın gəlmirsən,
İnsanlar çarpışan bir divanədir.

Sən, ey Uçan Boşqab, bəlkə, haqlısan?
Bu mavi kürəməz haqdan uzaqdır.
Kim güclü, o haqlı - budur qanunlar,
Məhəbbət qaçaqdır, sevgi qaçaqdır.

Erməni bəslənir yağ-bal içində,
Başkəsən quldurdur oğuru, nankor.
Ancaq "Haqq!" -bağırın qoca dünyanın
Qulağı sağırdır, gözləri də kor.

Sən, ey Uçan Boşqab, gəl apar məni,
Ən ali idraksan, sığının sənə.
Min illər "Tanrılar" -deyib durmuşuq,
Bəlkə, Tanrı sənsən? Yol göstər mənə,
Bəlkə, Tanrı sənsən? Yol göstər mənə,

21.VI.2019

KİM HAQLI

Könlüm deyən başqa şeydir, həyat deyən başqa şey,
Könlüm, həyat ilə, vallah, uzlaşmır ki, uzlaşmır.
Könlüm deyən qayğı, istək, könlüm deyən sevgi hey,
Həyat deyən bir cəngəllik, könlüm ilə yollaşmır.

Könlüm qucaq açır eşqə, ünsiyyətə, vəhdətə,
Həyat isə bir burulğan, min hiyləsi, toru var,
Könlüm yaddır qəzəb, kinə, könlüm yaddır nifrətə,
Həyat isə eniş-yoxuş, dolusu var, qarı var.

Könlüm haqlı, yoxsa həyat? Qoy ariflər söyləsin,
Könlüm batıb göz yaşına inim-inim inləyir.
Həyat axır bildiyi tək, kim göynəyir, göynəsin,
Zaman nəyi diqtə edir, həyat onu dinləyir.

3.VIII.2019

AKROSTİK ŞEİR

(ünvanlı)

Yağış çilənərsə qara torpağa,
Allahın izniylə bəhər verəcək.
Sənin saf ürəyin bənzər çırağa,
Əmin ol, gecəyə səhər verəcək.

Müşk-ənbər qoxuyur ismətin, arın,
Əllərin ailənin kürəyindədir.
Nədən qorxursan ki, sevgi açarın
Hələ də Əlinin ürəyindədir.

31.VIII.2019

AY BALAM

"Ciblərim doludur, toxam" -deyirsən,
Ay balam, aclığın gözündən bəlli.
Elə onu-bunu zəhərləyirsən,
Deyəsən, doğrudan, qəlbin zəhərli.

Ay balam, zamanın təkəri dönüb,
İndi sən istəyən zaman deyil ha!

Qoca hərisliyin fənəri sönüb,
Daha pul ot deyil, saman deyil ha!

Ay balam, xislətin yapışqan kimi,
Kimə bulaşırsan, yumaq istəyir.
Daha dəlmə-deşik hiddətin, kinin
Ay balam, biz götür, yumaq istəyir.

Keçmiş əməlinin rəzalətini
Gör neçə, gör neçə illər daşıyır.
Ürək bulandıran xəyanətini
Ay balam, bu boyda ellər daşıyır.

"Bəlkə, qaytardılar" -deyib dolanma,
Bu ahıl yaşında hay düşüb sənə.
Ay balam, yuxuna güc ver, yuxuna,
Bəlkə, dönə bildin "xoşbəxt dünənə"

10.IX.2019

ZARAFATDI

Zarafata nə ehtiyac,
Gülüş özü zarafatdı.
Zaman ötür qaranəfəs,
Qış, yazı zarafatdı.

Hər ilimiz birər-birər
Arzuları didər, yeyər.
Yük yox, kədər belə əyər.
Alın yazı zarafatdı.

Günəş batdı, qaş qaraldı,
Üz qırışdı, saç ağardı.
Yalan sanki zərərardı.
Sözün düzü zarafatdı.

Bax, beləcə ömür getdi,
Xoş anlar da ilğım, itdi.
Xeyir, ya şər - daha bitdi.
Çoxu, azı zarafatdı.

Yaz tələsdi, qış tələsdi,
Yeniş, yoxuş ta əbədsi,
Uzun ömür bir həvədsi.
Dünya özü zarafatdı.

Zarafatla oyanırıq,
Zarafatla aldanırıq.
Ömür barı, boylanırıq.
Tanrı sözü zarafatdı.

28.IX.2019

SÖZ PEŞARI

Sözü hey üyüdürsən,
İmkanım yox söz deyim.
Bəs mən nədən danışım?
Ay camaat, siz deyin.

Danış, danış, çarəm yox.
Mən verdim qərarımı.
Etdim gözündən iraq
Tək-tük söz peşarını.

8.X.2019

GƏLDİ 63-DƏ

Keçdi aram-aram, keçdi illərim,
Altmış adladım sakit çay kimi.
Ömrü yavaş-yavaş içdi illərim,
Gəldi altmış üç də şirin pay kimi.

Yolum yoxuş oldu, ağrıdı dizim,
İllər hərdən-hərdən söylədi mənə:
-"Qəlbini üzmə sən, üzmə, əzizim!
Sabaha gedərkən boylan dünənə!"

Ötdü uşaq çağım, ötdü gəncliyim,
Sanki kərpic-kərpic hördüm illəri.
Bəzisi sükutum, hərdən dincliyim,
Bəzisi andırır coşqun selləri.

İlim var, taleyim onun əlində,
İlim var, Günəşi qəlbə gətirib,
İlim var, şeirlər bitib dilimdə,
İlim var, eşqimi salıb itirib.

İlim var, azadlıq bayrağı kimi.
İlim var, Qarabağ oduna düşüb.
İlim var, ömrümün bıçağı kimi
İlim var, həmişə yadıma düşüb.

İllərim dağ oldu, zirvəsində mən,
Həyat məktəbində dərs ala-ala.
Min-min sınaq gördüm, min-min imtahan,
Üzüağ yaşadım, şükürlər ola!

Ömür zirvəsində yaşamaq çətin,
Şaxtası, çovğunu, min əzabı var.
"Ağsaqqal" sözünün ağır siqlətin
Yaşın çoxluğu yox, ağır daşıyar.

Keçdi aram-aram, keçdi illərim,
Altmış adladım sakit çay kimi.
Ömrü yavaş-yavaş içdi illərim,
Gəldi altmış üç də şirin pay kimi.

26.X.2019

ZAMAN

Saat işləməsə, zaman dayanmaz,
Zamandır işlədən saati belə.
Zamansız Ay doğmaz, Günəş oyanmaz,
Zamandır insanın həyatı belə.

Gecə də, gündüz də zaman çarxında,
Hətta pişik belə zamana möhtac.
Zaman dağ çayıdır, hər şey axında,
Yayı, qışı belə zamana möhtac.

Gözümüz göylərdə, özümüz yerdə,
Kainat umacaq, biz də umanıq.
Düşəndə əzaba, düşəndə dərdə
Zaman tanrı kimi, biz inanırıq.

İnsan var, kamalı zamanı yarır,
Zəkası nur olur asimanlara,
Bəzən zaman özü həsəd aparır
Zaman ölçüsünə sığmayanlara.

25.XI.2019

YENİ İLƏ NƏ DEYİM?

Yeni il qapımızı yenə döyür aramla,
Açımını bu qapını, bəlkə, onu əyləyim?
Bəlkə, çıxım önünə, əl sıxım ehtiramla,
Bəlkə, ona qəzəblə "gəlmə, dayan!" -söyləyim?

Deyim, köhnə illəri çox görmüşük sənin tək,
Hər biri kədər oldu, hər biri qəhər oldu.
Deyim, dünyam nə zaman haqq yoluna dönəcək?
Erməni fitnələri bitməyən zəhər oldu.

Deyim, şəhid harayı otuz ildir qəlbimdə,
İllərin bu paradı millətimə nə verdi?
Sirli qapı açarı okeanın dibində,
Millət qəm ovucladı, ATƏT-sə kabab yedi.

"Sülh yolu" -deyə-deyə neçə illər adladıq,
Qarabağ karta döndü ağ divlərin əlində.
Gördüm, gülən sifətlər, təbəssümlər saxtadı,
Ocağı söndürmüşük, oynayırıq külündə.

Deyim, itmiş haqqımı verəcəksən, buyur gəl!
Yurdu qaldır döyüşə, düşməni ödə partlasın.
Deyim, ey Yeni ilim, yaram edir qövr, gəl!
Müstəqil Azərbaycan günəş kimi parləsın.

Xeyli durdum, düşündüm, açdın qapını yenə,
Ürəyimə sıxaraq "Xoş gəldin!" -dedim ona.
Yeni il qanad verdi hissimə, ümidimə,
Bu il zəfər gələcək bütöv Azərbaycana!
Bu il zəfər gələcək bütöv Azərbaycana!

15.XII.2019

SEVGİ DUYĞULARI

O VAXT DA, İNDİ DƏ

Soyuq baxışların xasiyyətinmi?
O vaxt da beləydin, indi də belə.
Sənin tənhalığın səadətinmi?
O vaxt da beləydin, indi də belə.

İllər arxasında qalan bu eşqə,
Ülfət bağçasında solan bu eşqə,
Ömür yollarında talan bu eşqə
O vaxt da beləydin, indi də belə.

Bu çarpan qəlbimi isitmədin ki,
Sevgi şərbətindən içirtmədin ki,
Eqo xislətini kiçiltmədin ki,
O vaxt da beləydim, indi də belə.

Daha nə mənası, sənən ulduzuq,
Daha gərəksizlik, daha ucuzuq.
Bu ülvü sevgidə sən, mən uduzduq.
O vaxt da beləydin, indi də belə.

1.VII.2018

SEVGİ ƏKİLSƏ

Şər demə, şər özü düşmən işidir.
Sən mələk kimisən, uzaq ol şərdən.
İnsan var, bir sözü dartır, şişirdir,
İnsan var, saxtanı ayırır zərdən.

Böhtan sınıq sazdır dinqıldayacaq,
Yalan gülməşəkər iblis kimidir.

Qazan boşsa əgər, danqıldayacaq,
Süfrəsi açıq ev uşaq kiridir.

Açılar dünyanın qaş-qabağı,
Yalan, hiylə, böhtan göyə çəkilsə.
İnsanın o zaman qaçar dodağı,
Çarpan ürəklərə sevgi əkilsə.

12.VII.2018

SEVGİ

Sevgi ucalıqdır, ucalıq sevgi,
Sevgidir qəlbləri asiman edən.
Bu odu, bu suyu, torpağı sev ki,
Onlardır cahanı gülüstan edən.

Ağ köynək ləkəni götürərmə, de?
Ülvi məhəbbət də belə bəmbəyaz.
Saxta eşq ucalıq gətirərmə, de?
Əgər qış bitməsə, qayıdarmı yaz?

Qulaq ver sevgiyə, sevgi ümmandır,
Yumub gözlərini səmaya yüksəl.
Qəlbi sevgi dolu insan cahandır,
Sevgi köz kimidir, yox ondan gözəl.

Xəyalım oyanmış xatirələrdə,
Gənclik yaddaşımın sadıq əksidir.
Dünyaya göz açan bu al səhər də
Sevgi havasıdır, eşq nəfəsidir.

20.VII.2018

SƏNİ SEVƏCƏYƏM ŞƏRQLİ SAYAĞI

Mən diz çökməyəcəm qarşında sənin,
Səni sevəcəyəm Şərqli sayağı.
Mən gül səpməyəcəm başına sənin,
Səni sevəcəyəm Şərqli sayağı.

Yalan vədlər ilə aldatmayacam,
Özümü qarşında alçatmayacam,
Səni tərif edib ucaltmayacam,
Səni sevəcəyəm Şərqli sayağı.

Toyumuz keçəcək el şənliyi tək,
Nə lazım, səpilsin pul ətək-ətək,
Axı toy edirik, məhəbbət dərək.
Səni sevəcəyəm Şərqli sayağı.

Sevirəm sözünü gözüm deyəcək,
Ailə ocağımı közüm deyəcək,
Bu xoşbəxt birliyi dözümlə deyəcək
Səni sevəcəyəm Şərqli sayağı.

Ananın, atanın yeri olacaq,
Nənənin, babanın yeri olacaq,
Bir də bu Vətənin yeri olacaq,
Səni sevəcəyəm Şərqli sayağı.

Bu sevgi nə saxta rəylər kimi,
Bu sevgi nə saxta boyalar kimi,
Səni sevməyəcəm boyarlar kimi,
Səni sevəcəyəm Şərqli sayağı.

Sevgi qəlbimizdə yaşayacaqdır,
Sonra övladlara daşınacaqdır,
Ailə sevgisi başlanacaqdır,
Səni sevcəyəm Şərqli sayağı.
20.V.2018

MƏHƏBBƏT DİN OLSA...

Bağ-bağat quruyar, suyu olmasa.
Od, su, torpaq, hava sevgili kimi.
Körpə sevilməz ki, huyu olmasa.
Zəifdir, zərifdir yaz gülü kimi.

Günəş şəfəqini səpirsə yerə,
Demək kürəmizdən sevgi istəyir.
Allaha dua et gündə min kərə,
Axı o da sənə sevgi bəsləyir.

Heyf, indi evlər hasar içində,
Qonşudan qonşuya bir od payı yox.
"Salam" da, "sabah" da dilin ucunda,
Sevgisiz qəblərin indi sayı yox.

Tələlər qurulur yolda, yamacda,
Ovuclar açılmır, qəblər açılmır.
Hər kəs züý tutmaqda, hər kəs qaxıncda,
Hər şey düyün düşüb, iplər açılmır.

İnternet dolaşq bir dalan kimi.
Hər kəs "qardaş" -deyir, "bacı" -söyləyir.
Virtual dünyadan ayrılan kimi
Hamı bir-birinə acı söyləyir.

Sevgi göz önündə, isti nəfəsdə,
Sevgi gülər isə, insan güləcək.
Sevgi səndə, məndə, sevgi hər kəsdə,
Məhəbbət din olsa, cahan güləcək.

22.VII.2018

SEVMƏDİYİN BU QADIN

(mənsur şeir)

Ömür-gün yoldaşın oldu sevmədiyin bu qadın.
Bir az susqun görünsən də, "qədərimdər" -dedin, qəmi
yaxın qoymadın.

İllər aram-aram axdı, getdi. Zaman ildırım tək
çaxdı, getdi. Övladların sevincin oldu. Övladların
dincliyin oldu. Hər biri nur gözlərinə. Hər biri təpər
dizlərinə. Saçın ağaran anında xatirələr qanadında
geriyə boylandım. Bir anda yaddaşın oyandı. Dönüb
baxdın qadına. Əzab çökdü vicdanına: "Aman! Nə-
dən duymadım dar günümün həyanını? Nədən
sevmədim oğlumun, qızımın anası bu qadını?" Əydin
başını bu fədakar qadının önündə. Sevgi çağladı
könlümdə. Ömründə ilk dəfə - "Bağışla, əzizim, səni
sevirəm!" - dedin. Görən, nə söyləyəcək gecikmiş
etirafa bu qadın? ...

19.VIII.2018

SƏN MƏNƏ GƏRƏKSƏN, MƏN İSƏ SƏNƏ

Artıq illər ötür, doluruq yaşa.
Sən mənə gərəksən, mən isə sənə.
Yay verir yerini payıza, qışa,
Sən mənə gərəksən, mən isə sənə.

İndi nə sərvətdə gözümüz qalıb,
İndi nə şöhrətdə gözümüz qalıb,
Daha "ah!" - söylədən dizimiz qalıb.
Sən mənə gərəksən, mən isə sənə.

Övladlar böyüyüb uçub getdilər,
Bizdən iplərini açıb getdilər,
Hər biri bir yarı seçib getdilər.
Sən mənə gərəksən, mən isə sənə.

Onların həyatı gur çıraqlar olsun,
Nəvələr boy atsin, qol-budaqlar olsun.
Hörmət-izzətləri bir qucaqlar olsun.
Sən mənə gərəksən, mən isə sənə.

Bu qoca dünyanın gərdişidir bu
Qabağı kəsilsə, heç axarmı su?
İncimək nə lazım, nə umu-küsü?
Sən mənə gərəksən, mən isə sənə.

Ürəyim sənindir, ürəyin mənim,
Diləyim sənindir, diləyin mənim.
Sən, ey can yoldaşım, sən, ey həmdəməyim,
Sən mənə gərəksən, mən isə sənə.

5.VIII.2018

BƏLKƏ, GÖRÜŞMƏDİK

Daha soyuqluğun yaraşmır sənə,
Od olsan, özünü odlayacaqsan.
Ötüb neçə illər, neçə qərinə.
Bir azdan yetmişə adlayacaqsan.

Bircə "Salam" -demək, "Xoş gördük!"-demək
Bilirsən, nə qədər isidər səni!

Unutmaq çətindir, eh, ta nə demək.
O ağrı-acını, uzaq dünəni.

Dərdləşək əyləşib bir skamyada.
Nədən ayrılmışdıq? - ayırd eləyək.
Qoy şahidlik etsin o aypara da,
Nədən qırılmışdıq? - ayırd eləyək.

Sığınaq xatirə qanadına hey,
Hərdən nəvələrdən söhbət açaq biz.
Bir bax, zaman ötüb, daha nə giley,
Bir az ordan-burdan qiybət açaq biz.

Umu-küsüləri ataq qırağa,
Yaşın bu vaxtında o nə verəcək?
Qoy təbəssüm qonsun gözə, dodağa,
Elə sükut özü mənə verəcək.

Ayrılaq, sadəcə, köhnə dost kimi,
Qəlbimiz rahatlıq tapsın bu anda.
Hər kəs yola salsın nakam eşqini,
Bir də görüşmədik, bəlkə, cahanda.

25.IV.2018

NECƏ DEYİM AXI

"Mən səni sevirəm!" -necə deyim ki?
Mənim ata yurdum düşmən əlində.
AXI bütövlüyə bağlıdır sevgi.
Sənin ata yurdun düşmən əlində.
Para ürəyimiz şəhid saz kimi.
Onun nəğməsində qəm, kədər yatıb.

O, alıb ömrümün otuz ilini,
Otuz il nəğməyə o, qəhər qatıb.

Əgər doğma yurda qayıtmasaq biz,
Bizim bu eşqimiz necə cücərsin?
Əgər birləşməsə para qəlbimiz
O, necə şam olsun, necə közərsin?

Sevgimiz o zaman işıq saçacaq,
Vətən sevgisinin vüsali varsa.
Şaxta səngiyəcək, zülmət qaçacaq,
Sevgi qış adlardan güllü baharsa.

Sevgimiz bu yurdun eşqinə bağlı,
Vahid vətən varsa, eşq yüksələcək.
Sən yaxşı bilirsən, sevənə axı
Bütöv Azərbaycan duası gərək.

11.I.2019

RUHUM

(mənsur şeir)

Dedim: "Sevirəm səni!" Qara gözlərinə heyranət
doldu, qırpdım kirpiklərini: "Sən məni sevirsən bu ya-
şında?!" Tənə dolu sualın sıxdı məni. Baxdım al üzün-
ə, qara gözünə. Dedim: "Mən ki səni ruhumla sevi-
rəm. Ruhum məndən içəridə, ruhum məndən yuxa-
rıda. Ruhun yaşı bəlli deyil axı". Gülümsədin. Kirpi-
klərin örtüdü gözlərini. Mən də gülümsədim. Yox, bu
dəfə gülümsəyən ruhum idi. Məndən içəridə, məndən
yuxarıda...

6.III.2019

SƏNİN ÜRƏYİNSƏ...

Uzaq yol gedirəm, yol səndən keçir,
Bilmirdim, bu sevgi canı incidər,
Can candan ayrıymış, sevsən, bilərdin,
Canımın içisən canım içində.

Ancaq soyuqluğun daş soyuqluğu,
Çovğun, küləyi var, bir qarı yoxdur.
Allah bəxş eləyib gözəllik sənə,
Nə olsun, eşqin yox, ilqarın yoxdur.

Dərin düşüncələr, alıbdır məni,
Nədən hər çiçəyin ətri olmayır?
Nədən yolu açıq sevməyənlərin?
Nədən sevənlərin qədri olmayır?

31.III.2019

SÖZƏ NƏ EHTİYAC...

Susursan, sözlərin baxışlarında,
Nə var gözün deyir, ürəyin deyir.
Qara gözlərinin sayrıışlarında
Nə yox ki: -cazibə, möcüzə, sehir...

Susursan, bu anda susuram mən də,
Sözə nə ehtiyac, hissimiz sözdür.
Duyuram, sözlərin çarpır sinəmdə,
Duyuram, "eşq" -deyən söz deyil, gözdür.

Allah! Nə gözəldir sükut dünyası!
Sükutun özü də dodaqmış, dilmiş.
Gözlər sevənlərin tale aynası,
Sözlər bu sükutda dəyər itirmiş.

22.VI.2019

BU SEVGİMƏ DASTAN QOŞULAR

Sevgim aran çayı, laldır, sakitdir,
Həm bir az təmkinli, həm bir az dalğın.
Durula-durula uzun yol gedir,
Hərdən fikirlidir, hərdən də çılgın.

Sevgim hisslərimin çırağbanıdır,
Sevgim qəlb evimi nura boyayıb.
Sevgim göz yaşımıdır, ürək qanımdır,
Onu könlüm seçib, könlüm arayıb.

Sevgim haray salar, sevməsən əgər,
Bir Məcnuna dönüb çöllərə düşər.
Sevgim sevənləri ortaya çəkər,
Sevgi əhvalatım dillərə düşər.

Sevdiyim, inan ki, həqiqət budur,
Soruşsan, söyləyər dostlar, qonşular.
Sevgim sənə bağlı elə duyğudur,
Vallah, bu sevgimə dastan qoşular!

17.XI.2019

TƏKBƏND VƏ TƏKBEYTLƏR

Şair kədərini yazır, bir azdan
Bu kədər böyüyüb bir cahan olur.
Şairin göz nuru kiçik bir şam,
Onun söz güzgüsü kəhkaşan olur.

6.VI.2017

* * *

Şəxsiyyətim görünməli şeirlərimdə,
Milliyyətim görünməli şeirlərimdə.
Hər halətim görünməli şeirlərimdə,
Yoxsa şeirim pərvazlanıb uçmaz ki.
Heç kim mənə öz könlünü açmaz ki.

5.X.2018

* * *

Soyuq qar qış boyu qucur torpağı,
Qoruyur torpağı min bir bələdan.
Deyirlər, soyuqluq eşdən uzaqdır,
Qarda bu məhəbbət, görən, haradan?

23.XII.2017

* * *

Bir ilin bir anı yüz ilə dəyər,
Zülmət həyatına səhər verərsə.
Bəzən o an sənin belini əyər,
Əgər o an sənə zəhər verərsə.

24.X.2018

* * *

Mən qəlbimi açdım sənə,
Biləsən ki, mən də kiməm.
Eh! Oxucum, oxumadın,
Bu qəlb ilə indi kiməm?

28.I.2018

Kəklik səkdi, hər kəs durdu, dayandı,
Qəmli gözlər birdən nura boyandı.
Hər gözəllik bir aləmdi, cahandı.
Sən, ey insan, bu sevgidən doyma ki.
Təbiəti gəl viranə qoyma ki.

07.IX.2017

* * *

Yalçın qayalara dırmanmaq olmaz,
Yaman sürüşkəndir, o yıxar səni.
Ay yoxsa, dənizdə qabarma olmaz,
Gözlərin acdırsa, o yaxar səni

1.XI.2019

* * *

Xocalı əzabı, Xocalı dərdi
Tapdanmış millətin hay-harayıdır.
Qisas uzandıqca dərddən dərd dərdik,
Xocalı əbədi qəm sarayıdır.

26.I.2017

* * *

Könül dəftərimə baxma, oradan
Sənin öyrəndiyin nə olacaq ki,
Şeir zövqün yoxsa, nə mənası var.
Sənin yaddaşında nə qalacaq ki?

6.XI.2019

* * *

Bahar yağışına alışmışıq biz,
İndi qış yağışı yağır, ay Allah!
Elə toy tutmuşuq Yer kürəmizə,
Qışda da ildırım çaxır, ay Allah!

28.I.2018

* * *

Günəş istisini ötürür yerə,
Gül-çiçək ətrini götürür göyə.
Kəhkaşan aludə, heyran bu sehrə,
Alqış yaradana, yaradır deyə.

5.XI.2019

* * *

Yadın nə işi var, salamın verir,
Zərbəni həmişə yaxınlar vurur.
Yada hörmət etsən, hörmət görərsən,
Tələni həmişə yaxınlar qurur.

28.XII.2019

* * *

Mən qəmi yeyirəm, qəm mənə baxır,
Qəmin göz yaşları gözümdən axır.

28.XI.2018

* * *

Şeir yazmaq məşquliyyətdir,
Şair olmaq məşəqqətdir.

22.IX.2018

* * *

İstəyirəm oxucum olsun,
İstəmirəm baxıcım olsun.

12.IX.2018

* * *

Yazdım, bu yazımla tanı sən mənə,
Yazdım, oxuyasan, tanıyım səni.

14.XI.2017

* * *

Uşaq şeirləri

GÜNƏŞ VƏ AY

Bapbalaca Çinarə
Al qırmızı Günəşi
Atasına göstərdi,
Ondan cavab istədi:
-"Ata, günəşdən danış,
Olum onunla tanış."
Atası dedi: "-Qızım,
Mənim günüm, gündüzüm!
Gördüyün nazlı Günəş
Zəhmətsevər bir qızıdır.
Adı Günəş olsa da,
Yepyekəcə ulduzdur.
Hər səhər tezdən durub
Dünyamızı dolanır.
Təbiət də onunla
Birgə qalxır, oyanır.
Ağaclarla, otlara
Bolluca həyat verir,
Böcəklərə, quşlara
Qol verir, qanad verir.
Onun gəlişi ilə
Nur yayılır cahana,
Öz qızıl xonçasından
İsti təbəssüm ilə
Çiçək səpir hər yana."
- "Bəs Ay necə, atacan?"
- "Ay igid sərkərdədir,

İşi - gücü gecədir.
Elə ki, Günəş yatır,
Bulud yapıncısını
Ay da çiyinə atır.
Ulduz qoşunu ilə
Keşik çəkir həmişə
Doğma Yer kürəmizə,
Bir də yatan Günəşə."

2.I.1988

TƏRS ŞƏKİLLƏR

Çinarə tərsliyindən
Şəkilləri tərs çəkir.
Rəngli karandaşıyla
Çəkdiyinə "turp" əkir.
Albomda söyüd çəkib,
Üstə barı, bəhəri.
Yazıq uzunqulağa
Yükləyibdir yəhəri.
Quzu ağaca çıxıb,
Çəpiş yerdə dən yeyir.
Qaz böyük iştah ilə
Saqqız tapıb çeynəyir.
Siçan bığını eşib,
- "Mənəm mənəm" -deyirdi.
Gözü dörd olan pişik
Qorxudan titrəyirdi.
Ulduzlar göydən yerə
Qatar-qatar tökülür.
Canavar dovşan görüb,

Meşəliyə əkilir...
Bax, beləcə albomu
Bəzəyir tərs şəkillər.
İndi görün, bu qızdan
Evdə nələr çəkirlər?

18.VIII.1989

YEDDİ RƏNG

Balaca Çinarənin
Yeddi rəng qələmi var.
Çəkdiyi hər rəsmdə
Bir uşaq aləmi var.
Albomu vərəqlə bir,
Bu da qırmızı lalə.
Qara xal da qoyubdur
Laləyə bil-bilə.
Yaşıl donlu ağaclar
bəzəyidir albomun.
Sarı limon çəkibdir,
İnan, çaya sal onu.
Qəhvəyi karandaşla
Bir şokalad yaradıb.
Şəkil elə çıxıb ki,
Çox uşağı aldadıb.
Çəkib **mavi** dənizdə
Karvan-karvan gəmilər.
Sahildə göz oxşayır
Göy otlaqlar, zəmilər.
Ancaq qızı dərd alıb.
Qalıb **ağ** qələm bekar.

Ağ vərəqdə ağ rənglə
Axı nə çəkmək olar?

5.XII.2003

GÜNƏBAXAN VƏ GÜNƏŞ

Günəbaxan
Günə baxır.
Gün də dönüb
Ona baxır.
Axşam olcaq
Günəş yatır.
Günəbaxan
Qəmə batır.
Səhər durur
Yenə Günəş,
Nur çiləyir
Yerə Günəş.
Çox sevinir
Günəbaxan.
Günə baxır
Heyran-heyran.
Günəş "salam" -
Deyir ona,
Öz balaca
Gün dostuna.
Cikkildəyir
Boz sərçələr
Bu balaca
Hay-küyçülər:
- "Yerdə bitən

Günə baxın!
Gəlin, gəlin
Günə yaxın!"
Günəbaxan
Gülümsəyir.
Dostu Günə
Əl yelləyir.

5.VI.1989

İŞILDABÖCƏKLƏR

Günəş çoxdan batmışdı,
Balacalar yatmışdı.
Çinarə qız həyətdə
Hələ də oynayırdı,
Buludsuz göyə baxıb
Hey ulduz sanayırdı.
- Bu bir, bu iki, bu üç...
Saymaqla qurtarmır heç.
Hesabı itirəndə
Küsüb Aya baxırdı,
Ay öz işində idi,
Sakit-sakit axırdı.
Birdən yerə baxanda
Yaman təəccübləndi qız,
Gördü kolluqda ulduz,
Gördü gülükdə ulduz.
Fikirləşdi: "Bəlkə də,
Onlar göydən düşüblər,
Göydən tuta bilməyib,
Qəfildən sürüşüblər?"
Çağırdı atasını,

Dedi: "Ata, ay ata,
Göydən ulduz tökülüb,
Tez gəl, yuxarı ataq!"
Atası dedi: "Qızım,
Sən də mənim ulduzum.
Yerdəki bu "ulduzlar"
Lap göydəki qədərdir.
Lakin onlar canlıdır,
İşıldaböcəklərdir".

2.VI.1989

PİŞİK

"Pişik ala boyundur",
Dik-dik qulaqları var.
"İşi tamam oyundur",
Ən çox toppla oynayır.

"Əlin asta basandır",
Caynağı görünməyir.
"Bucaqları pusandır",
Pusmaqdan ərinməyir.

"Səs-səmiri duyandır",
Siçanlar əsir-yesir.
"Əl-üzünü yuyandır",
Yumasa, yemək yemir,

Mənə hörmət qoyandır,
Tumarımı xoşlayır.
Hünərin var oyandır,
Xor-xoruna başlayır.

29.V.2006

DÖRD YAŞLI ƏSGƏR

İlkin bala
Sanki əsgər.
Paltarını
Özü geyər
İdmançıdır,
Top oynayır.
Bütün günü
O qaynayır.
Avtomatı
Sinəsində,
Heç toz da yox
Çəkməsində.
Addımlayır
Əsgər kimi.
Salamlayır
Əsgər kimi.
Ekrandadır
Daim gözü.
O tanıyır
Mübarizi
İlkin deyir:
- "Dörd yaşım var
Mənim çoxlu
Yoldaşım var.
Dostlarımla
Şuşanı mən
Qurtaracam
Ermənidən."

20.V.2011

CÜCƏ VƏ SƏRÇƏ

Cücə baxdı sərçəyə,
Sərçə baxdı cücəyə.
Boyları bapbalaca,
Ayaqları da incə.
Gözləri, qanadları,
Tükləri də eynicə.
Dimdikləri də eyni,
Cik-cikləri də eyni.
- Sərçə, qaça bilirsən?
- Yox, yox qaça bilmirəm.
- Cücə, uça bilirsən?
- Yox, yox uça bilmirəm.
Lap məəttəl qaldılar,
Xeyli fikrə daldılar.
Sonra ayıldı sərçə,
Sonra ayıldı cücə.
Cücə hininə qaçdı,
Sərçə budağa uçdu.

30.V.2011

NƏZRİN, BİLDİN? – BİLDİM

Hələ çox balacasan,
Hələ iki yaşın var
Çoxlu oyuncaqların,
Gəlincik yoldaşın var.
Hərdən babanı dinlə,
Söhbət elə mənimlə.
Ay Nəzrin, bildin?

- Bildim.

Cümləni qıra-qıra
Danışırsan hələ ki.
Gülüşün bir qucaq gül,
Özün şəkilсэн, şəkil.
Sevincimdir hər anın,
Bax, sən də sev babanı.
Ay Nəzrin, bildin?

- Bildim.

Hələ "baba" - deyirsən,
Hələ "nənə" - deyirsən.
Elə bil, cücə kimi
Sözləri dənləyirsən.
Öyrən "Vətən" sözünü,
"Azərbaycan" sözünü.
Ay Nəzrin, bildin?

- Bildim.

İstəyirəm böyüyüb
Boya-başa çatasan.
Sözünə, söhbətinə
Həmişə bal qatasan.
Şirin söz qan yatırır,
Acı söz qəlbi qırır.
Ay Nəzrin, bildin?

- Bildim.

23.VI.2011

NƏZRİN

- Nəzrin, sənə nağıl deyim?
- Şəngülümü de da, baba.
- Nəzrin, sənə noğul deyim?
- Qızılgülüm de da, baba.

- Nəzrin, sənə oyma alım?
- Gəlincik də al da, baba.
- Nəzrin, hər gün sizdə qalım?
- Qal da, qal da, qal da, baba.

- Nəzrin, sənə qurban olum?
- Olma, olma, olma, baba.
- Axı niyə, ağrın alım?
- Əgər mənə qurban olsan,
Kim olacaq onda babam?

26.XII.2011

BİLİRƏM QARABAĞI

Mən balaca olsam da,
Bilirəm ki, el nədir.
Bilirəm, Vətən nədir,
Bilirəm ki, dil nədir.

Qarabağ cənnətməkan,
Elə şirindir mənə.
Çox deyiblər bu haqda
Atam, anam, müəlliməm.

Bilirəm Xankəndini,
Bilirəm Şuşanı da.

Bilirəm Tərxananı,
O gözəl meşəni də.

Bilirəm Pənah xanı,
Xankəndini o salmış.
Əsgəran qalasında
Yağı düşməni alçalmış.

Bilirəm ki, Natəvan
Bu torpaqda yaşamış.
Şəffaf dağ bulağını
O, Şuşaya daşımış.

Bilirəm, xarı bülbül
Yalnız Şuşada bitir.
Bulud elə yaxındır,
Sanki əl uzat, götür.

Musiqi beşiyidir,
Tar-kamandır Qarabağ.
Bayatıdır, qoşmadır,
Həm muğamdır Qarabağ.

"Qarabağ" şikəstəsi,
Bu yurdun nəğməsidir.
Xan əminin, Bülbülün
Sevgi təranəsidir.

Bilirəm, xain "qonaq"
Deyir: "Bura mənimdir".
Xalqımın duz-çörəyi
Bu xainə qənimdir.

Tutubdur Qarabağı
Arxalı köpək olub.
Erməninin hər işi
Həmişə kələk olub.

Bilirəm ki, ordum var,
Alacaq Qarabağı.
Orda dalğalanacaq
Azərbaycan bayrağı.

Mən balaca olsam da,
Əzizimdir bu torpaq.
Bax, köksümə yazmışam.
"Dünya cənnətə dönsə,
Yaddan çıxmaz Qarabağ!
Yaddan çıxmaz Qarabağ!"

23.I.2018

AĞIL OYUNU

Toplar döyüşə hazır,
Fillər yürüşə hazır.
At da hələ ki, sakit,
Ona yaraşmır sükut.
Əsgərlər öndə durur,
Keçilməyən sədd qurur,
Vəzir baxır meydana,
Nəzər salır hər yana.
Şah qalada əyləşir,
Ordusuyla dərdləşir.
Döyüş marşı çalınır,

Neçə sədlər alınır.
İki şahın qoşunu
Ötörlər bir-birini.
Fənd də qururlar hətta,
Gündürlər bir-birini.
Savaş planına bax,
Qalib ağıldır ancaq.
Axır ki, oyun bitir,
Rəqib şahı "mat" olur.
Qazanan həm uşaqlar,
Həm də ki, şahmat olur.

15.XII.2016

CİB TELEFONU VƏ MƏN

Telefona qurşandım,
Fəlakətim başlandı.
Nə bibimi tanıdım,
Nə əmimi tanıdım.
Nə xalamgilə getdim,
Nə babamgilə getdim.
Nə pişiklə oynadım,
Nə eşikdə oynadım.
Nə gülüşüm gülüşdü,
Nə də işim, bir işdi.
"Kitab oxu" -dedilər,
Qırışdırdım alnımı.
Biz sözlə, bu telefon
Lap çaşdırıb ağlımı.

24.XI.2018

ÖYUNÇU ÖZLƏM

Özləm hakimdir bu gün,
Dustağam nəzərində.
Deyir: "Doğrunu söylə,
Gözlərim üzərində!"

Özləm həkimdir sanki,
Xəstəyəm nəzərində.
"Həblərini ud!" - deyir
"Gözlərim üzərində!"

Özləm müəllimədir,
Şagirdəm nəzərində.
Eynək altından baxır:
"Gözlərim üzərində!"

Özləm olub mühəndis,
Fəhləyəm nəzərində,
Deyir: "Evi yaxşı tik!
"Gözlərim üzərində!"

Hərdən də qucur məni,
Babayam nəzərində.
Deyirəm: "Gözəl nəvəm,
Həmişə belə şən ol,
Gözlərim üzərində!"

1.VIII.2017

NƏNƏ VƏ NƏVƏ

Gecə düşdü, qaş qaraldı,

Hər tərəfi zülmət aldı.

Nənə baxdı nəvəsinə,

Onu sıxdı sinəsinə.

- Gəl, ay nəvə, nağıl deyim,

- Yox, ay nənə, istəmirəm.

- Qoy "Cırtdan"ı deyim sənə

- Yox, ey, yenə istəmirəm.

- Bə nə deyim, ağrın alım?

- Telefonu gətir mənə.

- Qoy kitab da gətirim də...

- Təkcə onu gətir mənə.

Nənə dinməz baxdı ona,

Bir ah qondu dodağına

Köks ötürdü dərin-dərin,

Dönüb getdi otağına.

31.VIII.2017

TƏBİƏTİ QORUYAQ

Uşaq dedi: "Ay ata,

Bu il günəş boldu bax.

Bu yay çox isti keçir,

Tərpənməyir bir yarpaq.

Sən ki deyirdin, Günəş

Həyat verir cahana.

Güllər, çiçəklər solub

Az qalır, torpaq yana".

- Oğlum, doğru demişəm,

Günəş bizə həyatdır.
Ona kömək gərəkdir,
Su ona bir qanaddır.
Günəş susuz acizdir,
Bu il su qıtdır, oğlum.
Gördüyün bu quraqlıq
Buna sübutdur, oğlum.
Su, torpaq, günəş, hava
Birlikdə olsun gərək.
Onların vəhdətinə
Biz də yardım göstərək.
Təbiəti qoruyaq
Göz bəbəyi kimi.
Onlar varsa, biz varıq,
Pozmaq olmaz bu hökmü.

7.VIII.2013

BULUD

Buluda bax, buluda,
Gör bir nəyə oxşayır.
Gah quzuya, keçiyə,
Gah dəvəyə oxşayır.
Birdən görürsən, pişik,
Birdən də dovşan olur.
Birdən görürsən, tülkü,
Birdən də aslan olur.
Gah da dönüb eynəkli
Bir adama bənzəyir.
Nə qərribə işdir bu,
Lap atama bənzəyir.

Sanki tarladır bulud,
Pambıq faraş-faraşdır.
Bu buluda sözüm yox,
Əsil heykəltaraşdır.

23.V.2016

YALQIZ SƏRÇƏ

Bir küləkli havada
Budaq üstə sərchəcik
Ətrafa nəzər salıb
Elə edirdi cik-cik.
Sanki üşüyürdü o.
Tükləri pırpız idi.
Yanında kimsəsi yox,
Tək-tənha, yalqız idi.
Birdən baxdı, bir pişik
Ona dikib gözünü.
Həyəcanı çoxaldı,
Lap itirdi özünü.
Gördü bir dəcəl oğlan
Yaxındır budağına.
Atdı özünü sərchə
Oğlanın qucağına:
- Görürsən, o pişiyi?
Amandır, məni gizlət!
Daldanacaq yerim yox,
Mənə bir yuva düzəlt!
Mənə bir yuva düzəlt!

20.III.2016

Təmsillər

DÜZƏN

Təpə dağa boylanıb,
Həsəddən odlanırdı.
Özünü doğma yurdda
Qərib, ögey sanırdı.
Düşünürdü: "Görəsən,
Niyə vurulub hamı
Bu dağın zirvəsinə?
Bir soruşan gərəkdir,
Axı dağın özü nə,
Qayası, zirvəsi nə?".
Narahat suallardan
Təpənin dərdi artdı,
Atıb təpəliyini
Bir dağ olmaq istədi,
Özünü dartdı, dartdı.
Dartıldıqca nazildi,
Dartıldıqca süzüldü.
Küləklərə tuş gəldi,
Özülündən üzüldü.
Daha təpə olmadı,
Düzən adlandı adı.

11.XI.1998

MODABAZ TISBAĞA

Tısbağa ayağına
Geydi təzə çəkməni.
Onsuz da gülünc idi,
Oldu daha gülməli.
Biri dedi: "Ay axmaq,
Sən hara, çəkmə hara?
Axı bu yeriş ilə
Qalacaqsan avara".
Tısbağa dedi: "Gülmə,
Mənə qulaq as, bala.
Zaman belə istəyir,
Modadan qalma dala!"

11.II.2011

HÖRÜMÇƏK VƏ MİLÇƏK

Təsadüfən bir milçək
Düşdü yaman oyuna.
Çünki yazıq ilişdi
Hörümçəyin toruna.
Ha çırpınıb can atdı
Tordan qurtulsun milçək
Qorxudan oldu bihal
Tor sahibini görcək.
Bir az gəlib özünə
Dedi: "Qardaş, Hörümçək,
Biz ki, həm qafiyəyik

Sən Hörümçək, mən Milçək.
Gəl, səninlə dost olaq,
Daim bir yerdə qalaq".
Hörümçək sərt baxışla
Süzdü qara Milçəyi.
Söylədi aram-aram
Həqiqəti, gerçəyi:
"Mən ovçuyam, sən ovsan,
Mən hiyləgər, sən avam.
Belə aciz düşmənlə
Mən necə dost olaram?
Tutmaz xasiyyətimiz,
Ayrıdır xislətimiz".
Hörümçək bunu deyib,
Açdı zəhər dişini.
Milçəyi boğazlayıb
Tez bitirdi işini.

12.II.2011

SARIMSAQ

Sarımsağın xeyrindən
Deyiləndə hər yanda,
O da elə bildi ki,
Bir istedad var onda.
Bir dəfə o, qoxsunu
Yaydı bütün aləmə.
Düşündü ki, təriflər
Eşidəcək o, yenə,
Deyəcəklər: "Nə yaman
Ətirlisən, lətifsən!"

O da sərxoş olacaq
Bu alqışdan, tərifdən,
Ancaq nə dinən oldu,
Nə də danışan oldu.
Onun bu əməlindən
Hamı pərişan oldu.

17.V.2011

BİBƏR

Bibər zəhər saçırdı,
Hamı ondan qaçıdı.
O, hər kəsin gözündə
Zəhirmara dönürdü.
Hətta bala lağ edib,
Özüylə öyünürdü.
Nə qədər qaçmaq olar?
Yoruldular, bezdilər,
Bibəri yaxşı-yaxşı
Üyütdülər, əzdilər.
"Sən istotsan" -deyərək
Dəyişdilər adını.
Ancaq o dəyişmədi
Tükürpədən dedini.

25.V.2011

NARAZI TÜLKÜ

Tülkü narazı idi,
Qiyama hazır idi:
- Mən bir yazıq heyranam,
Aza qana olanam.

Qarın dolusu yemək
Arzumdur, ta nə demək.
Şıkarımdır toyuqlar.
Başlayanda soyuqlar
Quyuğum yorğanımdır,
Dərim də həyanımdır.
Ta başqa heç nəyim yox.
De, mənə bu damı çox?
Şairlər məndən yazır,
Ən çox hiyləmdən yazır.
Baxıb görmürlər sanki
İnsan cildində tülkü
Min-min oyundan çıxır.
Tamahı evlər yıxır.
Bilsən, nə tülkülər var?!
Niyə məndən yazırlar?

30.VII.2015

TÜLKÜ HƏCDƏN QAYITDI

Tülkü Həcdən qayıtdı,
Yaman hörmətə mindi.
Əlinə təsbeh alıb,
Uzun əba geyindi.
Qonşular növbə ilə
Ziyarətə gəldilər.
Ona hörmətlə baxıb,
Bir müqəddəs bildilər.
Toyuq-cücə daşdı
Qonşular ona hər gün.
O, dua elədikcə

Hamı deyirdi: "Amin!"
Daha ova getmədi.
"Ov günahdı" -deyirdi.
Qonşuların verdiyi
Toyuqları yeyirdi.

3.VIII.2015

PƏRDƏ VƏ GÜZGÜ

Pərdə dedi güzgüyə:
"Sanki bir sehirkaram.
Harda fitnə-fəsad var,
Demək, orda mən varam.
Cinayəti örtərəm,
Açılmaz neçə ilə.
İstəsəm, aldadaram
Gündüzü gecə ilə.
Sərkərdəyəm, tabedir
Mənə hiylə qoşunu.
Lazımsa, düşməni edim
Qonşu ilə qonşunu".
Güzgü dedi: "Şərinlə
Gəl öyünmə, ay axmaq.
Çox asandır, çox asan
Kimsəyə qara yaxmaq.
Axı pərdə gərəkdir
Hər kəsin arasında.
Hətta dağlar da çökər
Durmasan arxasında,
Evdə gəlin, qaynana
Gərək pərdədə olsun.

Qocanın da, gəncin də
Bir şirin dili olsun.
Söz pərdədə gərəkdir,
Gözündən çək pərdəni
Xeyirxah ol, adil ol,
Köksündən sök pərdəni.
Hamıda var xeyir, şər,
Şəri at, xeyiri göstər".
Pərdə duruxdu yaman,
Həqiqət acı imiş.
Anladı ki, düz əməl
Hər şeyin tacı imiş.

10.VIII.2015

DİL VƏ DODAQLAR

Dil tərifə başlayıb
Dil boğaza qoymadı:
"Gör necə şirinəm ki,
Heç kəs məndən doymadı".
Lağ etdi dodaqlara:
"Siz, ey qaradinməzlər,
Mən olmasam, bir kimsə
Sizə salarmı nəzər?"
Dodaqlar köks ötürüb,
Sıxıldı bir-birinə.
Susdurub tərifbazi
Oturtdular yerinə

16.VIII.2015

MÜASİR QARĞA

Qarğa gördü zəmanə
Modernizm istəyir.
Gücü çatan özünü
Nə iləsə süsləyir.
Rəngbərəng elədi o
Qara qanadlarını.
Qırmızıya boyadı
Qara yanaqlarını.
Ən yaxşı jelə tapıb,
Kəkilinə çəkdi o.
Yerişini dəyişib,
Kəklik kimi səkdı o.
Dimdiyini qısaldı
Nəcib görünsün deyə.
Quyuğunu uzatdı
Yerdə sürünsün deyə,
Adını da dəyişdi,
Dandı öz atasını.
Yaman mənimsəmişdi
Özgənin ədasını.
Bircə qalmışdı səsi.
Onu necə eləsin?
Hər qonanda budağa
Qarıldayırdı qarğa.

23.IX.2015

DOSTLAR

Çəngəl, bıçaq və qaşığı
Bir araya gəldilər.
Nimçə, boşqabları da
Öz dostları bildilər.
Ağappaq süfrələrdə
Düzlüdülər yan-yana.
Əmrə müntəzir olub,
Nur səpdilər hər yana.
Hər biri öz işini
Canla-başla görürdü.
Həsəddən uzaq olub,
Xoşbəxt həyat sürürdü.
Məramları bir idi:
İnsana xidmət etmək.
Naz-nemətli süfrəyə,
Çörəyə hörmət etmək.

4.VIII.2015

QARTAL VƏ TOYUQ

Toyuq Qartalı görüb
Tez hinində gizləndi.
Sonra özünə gəlib
- "Qartal!"-deyə səsləndi:
- "Gəl öyünmə bu qədər,
Çox da qanadların var.
Sərgərdansan, sərgərdan,
Dağ başında ev olar?
Dön hinimə bax mənim,

Xoş günümə bax mənim.
Dənim vaxtlı-vaxtında,
Çəpərim qoruq yerim.
Sahibim qulluğumda,
Xoşbəxtdir cücələrim".
Qartal güldü, qürurla
Baxdı Toyuğa sarı.
Daha geniş açıldı
Polad tək qanadları:
- "Yazıq, sahibin səni
Yemək üçün bəsləyir.
Çəpərini, hinini
Ona görə süsləyir.
Hanı sənin istəyin?
Bu gün var, sabah yoxsan.
Ələbaxım, avara,
Dənə gələn toyuqsan.
Mənsə azad Qartalam,
Dağlardır mənim qalam.
Bu əngin açıq səma
Ən böyük sərvətimdir.
Müstəqillik, istiqlal
Gücüm, ləyaqətimdir".

3.IV.2018

MƏNİM DÜŞÜNCƏLƏRİM

Biz, 60-cı illərin uşaqları "Ətağa!", "Ətağa cəddi!" - deyə and içərdik. "Gizlənpərç", "Çiling-ağac", "Aşıq-aşıq", "Ciqor", "Beşdaş", "Konfeşnik", "Lopux" və başqa uşaq oyunları, bir az böyüyəndən sonra isə nər, şahmat, şaşki, domino, futbol oynayırdıq. Bir yerə toplaşb növbə ilə nağıl danışdıq, lətifə söyləyərdik. Kitab oxumaq yarışı keçirərdik, kitabxanalara axışardıq. Üç dəqiqədə nə qədər sətir oxuduğumuzu öyrənərdik. Tapmaca bizim üçün ən maraqlı oyun idi. Yığışıb kiminsə evində televiziora baxardıq. Axı tək-tək evlərdə televizor var idi. Ev sahibi alını qırıdırmazdı da. O zaman yalnız Naxçıvan televiziyası (axşam 6-dan 9-a kimi) var idi. Sonralar Azərbaycan televiziyasına da baxa bildik. Biz ərköyün deyildik, bir-birimizə bağlı idik. Qızlara hörmət edərdik. Onların yanında söyüş söyməzdik. Məktəbdən qalmazdıq, hazırlıq (repiditor) nədir bilməzdik, müəllimin cəzasını qəbul edərdik, evə xəbər aparmazdıq. Dərslərimizi öyrənər, kitabları sevərdik. Biz 60-cı illərin uşaqları idik.

15.VI.2018

* * *

Biz 70-ci illərin gəncləri orta məktəbin son sinfini başa vurduq, ciddi cəhdlə ali məktəblərə qəbul imtahanlarına hazırlaşdıq, daim bir yerə yığışıb bildiklərimizi - bilmədiklərimizi müzakirə edirdik. Yuxumuz ərşə çəkilməmişdi. Bir hissəmiş ali məktəblərə qəbul olduq, bir hissəmiş istehsalat sahələrinə, ya

da hərbi xidmətə yollandıq. Coşqun tələbə həyatımız başladı. Aldığımız tələbə təqaüdü (40 manat) bizə bəs edirdi. Ədəbiyyatımızın və tariximizin dərin qatlarına endik. Dəvdək, Xəqani, Məhsəti Gəncəvi, Nizami Gəncəvi, Qazi Bühanəddin, Marağalı Əvhədi, İmadəddin Nəsimi, Məhəmməd Füzuli, Şah İsmayıl Xətai, Aşıq Qurbani, Xəstə Qasım, Sarı Aşıq, Aşıq Abbas Tufarqanlı, M.V.Vidadi, M.P.Vaqif, Q.Zakir, S.Ə.Şirvani, N.B.Vəzirov, M.F.Axundzadə, Ə.B.Haqverdiyev, H.Zərdəbi, N.Nərimanov, C.Məmmədquluzadə, M.Ə.Sabir, H.Cavid, M.Hadi, C.Cabbarlı, M.Müşfiq, S.Vurğun, R.Rza bizim dönə-dönə oxuduğumuz yazarlarımız idi. 60-cı illər ədəbiyyatımız qəlbimizdə müstəqillik idealını cücərdirdi. Anar, İ.Hüseynov, R.Rövşən, Elçin, S.Əhmədov, İ.Məlikzadə, Ə.Kərim, T.Bayram, Dilsuz və başqaları bizim sevimli gənc yazarlar idi. B.Vahabzadənin "Gülüstan" poemasını əlyazma şəklində gizli oxuyurduq. Şəhriyarın "Heydərbabaya salam"ını əzbər bilirdik. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətini öyrənməyə marağımız artmışdı. Əvvəllər "SSRİ bizim vətənimizdir" mövzusunda inşa yazan bizlər indi Azərbaycanımızı müstəqil görmək istəyirdik. Tariximizi öyrənməyə can atırdıq. Atropat, Tomris, Cavanşir, Babək, Atabəy Eldəniz, Qızıl Arslan, Məhəmməd Cahan Pəhləvan, Qazi Bürhanəddin, Ş.İ.Xətai, Ağa Məhəmməd Şah Qacar, M.Ə.Rəsulzadə, Mehdi Hüseynzadə, Qafur Məmmədov bizim heyran qaldığımız milli qəhrəmanlarımız idi. Dünya ədəbiyyatını diqqətlə öyrənirdik. Qədim yunan və Roma ədəbiyyatı dərsləri

yimiz idi. "Qarqantua və Parankuriel", "Don Kixot", "Robinzon Kruzo", "Quliverin səyahəti", "Kapitan Dəlibaş", "Ovod" romanları hələ orta məktəbdən bizə tanış idi. Puşkin, Lermantov, Qonçarov, L.Tolstoy, Radişşev, V.Şekspir, Balzak, Hüqo, Bayron, Drayzer, C.London, T.Fikrət, N.Hikmət, Aşıq Veysəl və b... bizim qəlbimizdə idi. Türk ədəbiyyatından müəlliflərini unuttuğum "Fosforlu Cevriyyə", "İncə Məmməd" romanlarını oxuduğumu xatırlayıram. Dünya fəlsəfəsini, dünya tarixini öyrənirdik. Aristotel, Didro, Russo, Marks, Engels, Lenin, Uşinski, Sxomlinski, Makarenko ("Pedaqoji poema"nı heç unutmuram), N.Tusi və s... oxuyurduq. Kitabxanalar evimiz idi. İmtahanlara orada hazırlaşırıdık. Ədəbiyyat dərnlərində iştirak edirdik. Yaradıcılıqla məşğul olurduq. (İlk yazılarım hələ tələbəlik illərində çap olunmağa başlamışdı). Ekskursiyalara gedirdik. Tələbə inşaat dəstələrində olurduq. Arpaçay Su Anbarının tikintisində çalışdıq. Arxangelsk şəhərində işlədik. Əmək haqqımızla özümüzə əyin-baş aldık. Kino-teatrlara, teatra gedirdik. Milli kinomuzu sevirdik. Hind filmlərini əldən buraxmazdıq. Romantizm və sentementalizm bizi cəlb edirdi.

Tələbəlik illərimiz başa çatdı. Biz əmək cəbhəsinə yollandıq. Qəlbimizdə Günəş doğmuşdu. Biz 70-ci illərin tələbə gəncləri idik.

19.VI.2018

* * *

Biz, 80-ci illərin gəncləri, əmək cəbhəsinə atıldیق. Nəhrəm, Alagözməzrə, Hacıvar, Tumbul kəndlərində 17 illik müəllimlik fəaliyyətim unudulmaz xatirələrlə doludur. Həyatımın yeni çağları başlanmışdı. Ailə qurub ev-uşaq qəhri çəkmək, işlə, yaradıcılıqla məşğul olmaq, çap olunmaq arzusu, dostlarla isti münasibət bu illərə düşmüşdü. Kitablار yenə də baş tacımız idi. Qəzet, jurnalları dördgözlə izləyirdik. Böyük liderimiz H.Əliyevin SSRİ rəhbərliyinə getməsi bizi qürurlandırdı. Qorbaçovun "Yenidənqurma" siyasəti başlanmışdı. Milli ideya, milli məfkurə canımıza, qanımıza hopmuşdu. O vaxtlar yazırdım:

Mənim haqqımı ver, haqqımı , dünyam,
Tanıyım dost-doğma sərhədlərimi.
Bilim, Azərbaycan hardan başlanır,
Qoruyum öz Ana sərhədlərimi!

Lakin Yenidənqurma tezliklə qara rəngə boyandı. Erməni faşizmi dirçəldi. Əbədi və əzəli düşmənimiz Qarbağa göz dikdi. Moskva isə susurdu. Mən bu susqunluğun mənasını yaxşı anlayırdım və yazırdım:

*Demə, Kremlin qızılı rəngi
Qırmızı yalanla boyanmış imiş.
Demə, hökmdarın hökm ahəngi
Təkcə varımı yox, ruhumu didmiş.*

SSRİ-nin dağılma prosesi gedirdi. Azərbaycan ağır günlər yaşayırdı. Erməni işğalı başlanmışdı. Naxçı-

vanımız təhlükədə idi. Xalqımız ayağa qalxdı. Sərhəd dirəkləri yandırıldı, müstəqəllik şüarı daha da gur səsləndi. Biz gənclər də bu mübarizədə öndə idik. Artıq Üçrəngli milli bayrağımız dalğalanmağa başlamışdı. Artıq heç bir maddi ehtiyac, əzab, işgəncə onu bizim əlimizdən ala bilməzdi. Biz 80-ci illərin gəncləri idik.

22.VII.2018

* * *

Yazmaq poeziyanın qulpundan tutmaqla başlayır. Ancaq bu qulpdan gərək elə tutasan ki, qulpun istisi səni qorxutmasın, barmaqlarını yandırmasın. Bu isti qəlbinə axsın. Söz közə çevrilsin, oxucunu alovlandırırsın və poeziya dəryası onun qarşısında parılsın.

18.VII.2018

* * *

Ay tutuldu... Əgər Edison olmasaydı, dünyamız zülmət içində olardı. Ay tutuldu... Təki gözlər, könüllər tutulmasın. Ay tutuldu... Zülmətsevər insanlar, bəlkə, bundan sonra zülmətin necə dəhşətli olduğunu anlayarlar. Ay tutuldu. Yalnız 1-2 saatlığa... Həyat isə heç vaxt tutqunluğu sevmir.

28.VIII.2018

* * *

"Daha nağıllara inanmıram mən" (N.Kəsəmənli). "Nağıllara niyə inanmayım ki?... "Simurq quşu dedi: Məlikməmməd, al bu lələyimi. Nə vaxt yandırsan, qulluğunda hazır olaram. (Simurq quşu dedi: "Məlikməmməd, al bu telefon nömrəsini, çağırış et, qulluğunda hazır olaram)... "Məlikməmməd

lələyi yandıran kimi Simurq quşu hüzurunda hazır oldu"... (Məlikməmməd nömrəni yığan kimi Simurq quşu skaypda hazır oldu)... "Məlikməmməd Simurq quşunun qanadları üstünə 40 şaqqa ət, 40 tuluq su qoydu. Son şaqqa ət əlindən yerə düşəndə baldırından ət kəsib Simurq quşunun ağzına atdı"... (Təyyarənin motoru xarab oldu. Pilot ehtiyat motoru işə saldı). Bax belə... Nağıllara niyə inanmayım ki?...

24.IX.2018

* * *

Beynəlxalq aləmi nə qədər aldatmaq olar? Ermənilər 30 ildir ki, dünyanı aldatmaqdadır. Aldadılan dünyanın yaşı otuzdur. Doğrudanmı, dünya bu otuz ildə uşaqılıqdan çıxmadı? Balam, dünya əmziyi nə vaxt ağzından atacaq? Axı biz görmüşük, uşaq müəyyən yaşda (2-3 yaşında) əmzikdən imtina edir. Uşaq, nəhayət, anlayır ki, bu əmzik saxtadır. Bəs dünya? ... Erməniləri kətləkləmək çox yaxşı olardı. Onu kətləkləsək, doğrunu danışar. Kətləkləməsək, dünya uşaq olaraq qalacaq. Əmzik də ağzında. Vallah, belədir.

14.X.2018

* * *

Hərdən bezirəm. Nə olsun ki, şeir yazıram? Nə olsun ki, ürəkləri fəth etməyə çalışıram? Bazar əsnafı öz işində, dükən sahibləri öz işində. Daim səni aldadırlar. İstər çəkiddə, istər qiymətdə, istər keyfiyyətdə. Dik-dik də gəzirlər. Bir çoxu da ya hacıdır, ya da məşədi. Kitab görəndə qutuda ilanı görürlər. Baxırsan bazbrutlarına...

* * *

Nə deyəsən? Onun da poeziyası budur. Zövqləri üzlərinə yansıyıb. Onların nəyinə görə Tofiq Qəbul poeziyası? Nəyinə görə onun dəridən-qabıqdan çıxıb ərsəyə gətirdiyi kitablar? Hərdən bezirəm...

30.X.2018

* * *

Bu gün mənim üçün yadda qalan oldu. Hazırda müəllim işlədiyim Naxçıvan şəhəri, Ə.Sultanlı adına 10 sayılı orta məktəbdə şagirdlərlə bir şair kimi görüşüm keçirildi. Tədbir məktəbin kitabxanasında təşkil olunmuşdu. Tədbiri məktəbin direktoru Anaxanım müəllimə açdı. Lamiyə müəllimə yaradıcılığım haqqında məruzə etdi. Gövhər müəllimə, Elmira nüəllimə və İradə müəllimə çıxış etdilər. Məktəbin tibb bacısı Zəhra xanım şeirlərimdən bir nümunə səsləndirdi. Şair dostum Əbülfəz Ülvi haqqımda xoş sözlər dedi, mənim və özünün şeirlərindən nümunələr söylədi. Məktəbin şagirdləri həm şeirlərimi əzbər dedilər, həm də maraqlı suallarla mənə müraciət etdilər. Mən sualları cavablandırıdım. Bir neçə şeirimi oxudum və tədbiri ərsəyə gətirən məktəb kollektivinə minnətdarlığımı bildirdim.

23.XI.2018

* * *

Məşhur kino-rejissor Ayaz Salayev bu gün "Səni axtarıram" televiziya proqramında qəribə bir çıxış etdi. Dedi ki, indi qadınlar özləri pul qazandıqlarından ərlərinin maddi köməyindən, fiziki gücündən və ailə dəyərlərindən asılı deyillər. Ona görə də

ərlərini qoyub qaçırlar. Ər gərək elə etsin ki, qadın üçün maraqlı olsun, qadın ondan qaçmasın. Axı necə? Ər meymunluqmu etsin?...

Məncə isə, qadının gətirdiyi qazanc da ailəyə, ərin şərəfinə, bir də qadının öz ləyaqətinə xidmət etməlidir. Qazanc gətirən qadın marionetka deyil, anadır və həyat yoldaşıdır.

13.XII.2018

* * *

Avropalaşırıq. Modern binalar, modern evlərlə avropalaşırıq. Evimizin kəndarından evimizin dekorasıyasına qədər avropalaşırıq. Daha nə kələyağı qalıb, nə də papaq. Geyimimiz, yerişimiz, davranışımız, ünsiyyətimiz, evliliyimiz, boşanmalarımız, toyumuz avropalaşılıb. Daha qohumlar soyuyub, qonşular bir-birindən xəbərsiz. İncəsənətimizlə, mədəniyyətimizlə vidalaşılıb avropalaşırıq. İzmlər ədəbiyyatımızda ayaq açıb yeriir. Ancaq unuduruq ki, Avropa müxtəlif xalqlardan və demək, müxtəlif mədəniyyətlərdən ibarətdir. Ancaq unuduruq ki, bütün bunlar avroplalıları üçün qətiyyəni maraqlı deyil. Onlar özünə məxsus dəyərləri olan millət görmək istəyirlər. Avropalı turistlər daha çox tarixi keçmişimizlə və abidələrimizlə, incəsənətimizlə, milli geyimimizlə, xalqımızla, davranışımızla, mətbəximizə-bir millət kimi bizlərlə maraqlanırlar. Onlar anlayırlar ki, avropalaşmaq bir millətin assimliyasıyaya meyilli olması deməkdir. Onlar üçün İçərişəhər, Qız qalası, Möminə xatun məqbərəsi, Əlincə qalası xalqımızın adət-ənənələri, musiqisi, Üzeyir dühası, tipik Şərq evləri və binaları,

milli mətbəximiz, bir sözlə, azərbaycanlı təfəkkürü daha maraqlıdır. Bax, bunları anlayıb özümüzə qayıtmalıyıq, özümüz olmaq hələ də gec deyil. Qarşıdan milli ruhumuz Novruz bayramı gəlir. Biz isə avropalaşırıq...

4.II.2019

* * *

Fəlsəfi şeir şairin intəhasız təfəkkürünü göstərir (İ.Nəsiminin poeziyası kimi). Şeirdə fəlsəfəçilik isə şeirin dəyərini azaldır, şairə uğur gətirmir.

17.II.2019

* * *

Naxçıvan ədəbi mühitində tanınmış şair və yazıçılardan kimləri görmədim ki. Hətta onların bir çoxu ilə ünsiyyətim də oldu. Əsərlərini özlərindən dinlədim, söhbətlərinə qulaq asdım. Aşağıda adlarını yad etdiyim yazarlarımız dünyalarını dəyişsələr də, xatirələri ürəyimdə əzizdir. Hüseyn Razi, Əliyar Yusifli, Hüseyn İbrahimov, Müzəffər Nəsirli, Elman Həbib, Rasim Gənzəli, Validə Hüseynova, Vəqif Məmmədov, İbrahim Təbib, Rəhilə Elçin, Hüseyn Fərəcoğlu, İbrahim Oruc, Tofiq Bəylər (Xəyal), doğma qardaşım Əziz Azər... Bu yaradıcı insanlara Allahdan rəhmət diləyirəm.

2.III.2019

* * *

Yazarlar qruplara bölünməkdədir. 1. Ahıl yazarlar. 2. Orta nəsil yazarları. 3. Gənc yazarlar. Hətta uşaqlardan da yazar olsaydı, uşaq yazarlar qrupu da yaranardı. Bu qruplar arasında qarşılıqlı münasibət

yox dərəcəsindədir. Gənc yazarlar egoistdirlər, digər qrupları bəyənmirlər və oxumurlar. Hətta klassiklərimizi təhqir edirlər. Halbuki özlərinin elə bir ciddi yazıları yoxdur. Ədəbiyyat tariximizi nəzərdən keçirirəm. Bu cür yazarlar qrupu heç vaxt olmayıb. Məsələn; C.Cabbarlının, M.Müşfiqin ağsaqqal şair və yazıçıları birgə fotolarını dəfələrlə görmüşəm. Onların arasında qarşılıqlı hörmət və etimad var idi. Nəhəng simalar gəncləri özlərindən fərqləndirmirdilər. Gənclər də onlar kimi. İndi isə... İndi isə 21-ci əsrin 1-ci rübündəki Azərbaycan ədəbiyyatı, təəssüf ki, bu vəziyyətdədir.

2.IV.2019

* * *

Ünsiyyətsizlik... İnsanların bir-birinə qarşı soyuqluğu... İnsan tənhalığı... Qayğı arxa plana çəkilib... Mənasızlıq irəlidədir. Təkəbbür və ego çoxunu ağuşuna alıb. B.Vahabzadənin misraları yada düşür!

*Buzdan soyuq olar ilanın qanı,
İnsan, o isti qanın bəs hanı?*

Nihilizm gəncləri öyrənməkdən uzaqlaşdırıb, onların dəyər vermək bacarığını silib-süpürüb. Qohum-əqrəba soyuqluğu, qonum-qonşu soyuqluğu, dost-tanış soyuqluğu ... XXI əsr insanların qəlbində soyuq küləklər əsir. Boşluğa texnologiya ilə doldurmaq istəyirlər. Texnologiya-isti qanı və qəlbi olmayan sklet bu boşluğu doldura bilməz axı.

20.IV.2019

Uşaqları cib telefonundan uzaq tutun. Onlarda insani duyğuların yetişməsinə yardım edin. Yoxsa onlar ünsiyyətə çıxmayacaqlar. Nəticədə soyuqqanlılıq, qabalıq, hörmətsizlik və s. onların həyat yoluna çevriləcək və gələcəkdə onlar üçün insanlıq ikinci dərəcəli olacaq. Uşaqları cib telefonuna yaxın qoymayın. Qoy onların kürəkləri bükülü qalmasın, qoy onlar dünyaya və insanlara aydın nəzərlərlə, sevgi ilə baxsınlar. Uşaqlara kitab verin.

12.VI.2019

* * *

Fikir də ot kimi gərək öz kökü üstə bitsin.

8.IX.2018

* * *

"Milli mentalitet" mövzusu televiziya proqramlarından düşmür. Lakin fikir mübadiləsi zamanı ya bilərəkdən, ya da bilməyərəkdən əsas hədəfdən yayınırlar. Bu da ki, mövzunu müəyyən nəticəyə gətirib çıxarmır. Mentalitet nədir axı? Məncə, mentalitet yalnız millətin özünəməxsusluğuna aid olan hər şeydir. Unutmaq lazım deyil ki, milləti də onun mentaliteti-milli dəyərləri formalaşdırır. Milli psixologiya və təfəkkür, adət-ənənə və milli geyim, milli musiqi və milli mərasimlər, ailə dəyərləri və qohum-əqraba münasibətləri və s... mentalitetin tərkib hissəsi deyilmi? Abır-həya, qadınlarımızın utancaqlığı, kişilərimizin söz bütövlüyü, ailəcanlığı və s... etik-əxlaqi normalar mentalitet deyilmi? Xaricdə yaşayan Azərbaycan türkü bu sadaladığımızı qururla yaşadırsa, ətrafımızdakı millətlərin nümayəndələrindən seçilmirmi?

Mən bu fərqi hətta Türkiyədə də müşahidə etmişəm. Milli dəyərlərimiz "Kitabi Dədə Qorqud" dastanlarında öz gözəl əksini tapıb. Milli yaşayış və düşüncə tərzı M.F.Azundzadənin dramlarında heyramız səviyyədə təsvir olunub.Ü.Hacıbıyovun yaradıcılığı milli varlığınımızın məhək daşıdır. Onun musiqisi varlığınımızdan və qanımızdan yoğrulmuşdur. Ona görə də onun musiqisi bizim milli tanıtma proqramımıza çevrilib. 60-70-80-90-cı illərdə ərsəyə gələn bədii filmlərimiz "Əhməd haradadır", "Ulduz", "Onu bağışlamaq olarmı?", "Böyük dayağ", "Məşədi İbad", "Arşın mal alan", "Bizim küçənin oğlanları", "Mehman", "Bir qalanın sirri", "İstintaq", "O qızı tapın", "Qətl günü", "Fəryad" və s..., və s.... milli xarakter və vərdislərimizi olduğu kimi canlandırır. Gəlin bu sərvətdən-milli dəyərlərimizdən uzaqlaşmayaq. Qloballaşmaq məcburiyyətindəyik. Ancaq geyimimizdə milli element daşımaq pis olmaz axı. Dəyərlərimiz bizimdir. Gəlin, onu qoruyaq, zənginləşdirək. Qoy dünya bizim Azərbaycan türkü olduğumuzu hər addımızda duysun və görsün. Bu, çox vacibdir. Əgər millət olaraq var olmaq istəyiriksə.

6.IX.2019

* * *

İdrakdan kənar şey təbiətdir, dünyadır, kainatdır...Vəssalam. Əgər insan yoxdursa ... Dəhşətdir.

Kainat tükənməz nəhəng bir səhnə,
İnsansız, idraksız bu səhnə heç nə.

12.IX.2019

MƏQALƏ

Mübariz qəhrəmanımıza layiq povest.
(Zaur Ustacın "Orientir ulduzu" povesti haqqında)

Zaur Ustacı nə müddətdir ki, şair kimi tanıyır və yaradıcılığını izləyirəm. Lakin son vaxtlar onun "Oriyentir ulduzu" adlı povestinə gec də olsa, rast gəldim. (Povest 2011-ci yazılıb) və onu həm də nasir kimi tanıdım. Əsərin həcmi kiçik olsa da, (cəmi 30-35 səhifə) hadisələrin dinamik gərginliyi, konkret situasiyalar, baş qəhrəmanın keçirdiyi psixoloji hallar, ön cəbhədəki vəziyyət, əsgərlərimizin həyatı və s... oxucuya həcmli əsər təsiri bağışlayır.

Povestin qəhrəmanı hamımızın yaxşı tanıdığı və sevdiyi Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimovdur. Əlbəttə, igidimiz yalnız cəbhənin ön xəttində təsvir edilir. Lakin yazıçı hərdən fürsət tapıb Mübarizin öz dili ilə bizi onun keçmişi ilə tanış etməyi bacarır. Aydın olur ki, hərbi xidməti başa vurmuş bu 22 yaşlı gənc vətənin tikə-parça vəziyyəti ilə barışa bilmir, vətənpərvərlik duyğusu onu yenidən ön cəbhəyə-əsgərlik həyatına çağırır.

Müəllif Mübarizin dili ilə deyir: "Nə bilim e, vallah, bir şeyi başsa düşə bilmirəm ki, bu şərəfsizlərin oyunbazlığına nə qədər dözəcəyik? Qrajdanski-də dözmək olmur. Deyirsən, gedim ön cəbhəyə. Burada heç dayanmaq olmur. Şərəfsizlər, hər gün gözümün qabağında min hoqqadan çıxır. Lap dəli oluram. Ya Allah, özün səbr ver!"

Zaur Ustac bu gənc oğlanın blindajdakı bir günlük həyatını, eləcə də əsgərlərimizin həyatını, döyüş xəttini, 1-ci, 2-ci, 3-cü oriyentirləri, səngərləri, düşmənin tərəfin mövqeyini və s... olduqca inandırıcı təsvir edir. Düşmənin tapdağında olan kəndlərimizin, çaylarımızın, dağlarımızın dəqiqliklə verilən adları oxucuda döyüş mövqeyi haqqında geniş təsərrüfat yaradır. Gizir Mübarizin hərbi qaydalara necə diqqətlə əməl etdiyini, özündən rütbəcə aşağı olan əsgər yoldaşları ilə isti münasibətləri, təbii ki, oxucunun gözlərində qəhrəmanımızın unudulmaz portretini yaradır.

Mübariz qarşısına məqsəd qoymuşdur: Düşmənlə təkbətək üz-üzə durmaq, əsrlərlə bizə qənim kəsilən, torpaqlarımızda at oynadan, Xocalıda dəhşətli qırğınlar törədən erməni faşizminə dərs vermək, onlardan xalqımızın intiqamını almaq.

Əsərdə təsvir olunan sonrakı hadisələr Mübarizin silahlanaraq təkbaşına düşmənin tərəfə adlaması ilə davam edir. Gücü və ləyaqətinə arxalanan Mübariz ata-anasına məktub qoyur. O, bu məktubda bir seyyid kimi Allaha sığındığını, ermənilərdən qisas alaraq şəhid olmaq arzusunu ifadə edir. Axı Mübariz üçün tarixi örnəklər var. Axı Çanaqqala savaşında Seyid Çavuş 200 kiloluq mərmini təkbaşına topa yeritməklə döyüşdə ciddi dönüş yaratmışdı.

Ədib düşmənlə təkbaşına döyüşən qəhrəmanın keçirdiyi hissləri, düşmənin nifrətini, onlarla amansız döyüşünü, saysız-hesabsız erməni faşistini məhv etdiyini elə dolğun təsvir edir ki, oxucu qəhrəmanı ilə qürur duyur, onun apardığı döyüşü həyəcanla izləyir.

Yazıçı Mübarizin dili ilə deyir: "Həmişə bu yolla düşmən mövqeyinə ya əsgər gələr, ya da yoxlama. Həmişə onların tərkibində çoxlu generallar, polkovniklər olan komisiyalar yoxlayıb "5" verərlər. İndi bu yolla onları "yoxlamağa" Azərbaycan ordusunun peşəkar giziri gəlir. Özü də bu yoxlama qəfil yoxlamadır. Görən, bu şərəfsizlərin döyüş hazırlığı nə yerdədir, neçə alacaqlar bu imtahandan?"

Mübariz "məğlubedilməz erməni ordusu" mifinə son qoydu. Öz ölümü ilə belə düşməni lərzəyə saldı.

Povest qəhrəmanın həlakı ilə başa çatsa da, yazıçı onun əbədiyaşar insan olduğunu oxucuya təlqin etməyi bacarır.

Ancaq bir oxucu kimi mənə qane etməyən bəzi nöqsanları da yazıcının diqqətinə çatdırmaq istəyirəm. Düşmən kazarmasına girən Mübarizdə hərdən mərhəmət hissi də baş qaldırır, hətta bəzi düşmən əsgərini öldürməkdən vaz keçir. Məncə, bu, inandırıcı deyil. Xocalı dəhşətini oxuyub öyrənən, televiziya vasitəsilə faciəni izləyən Mübariz amansız olmaya bilməzdi.

Bir də istərdim ki, Mübariz konkret məlum düşmən obrazları ilə qarşılaşırdı. Məsələn; erməni komandiri ilə, erməni zabiti ilə və s...

Povest yüksək ideya daşıyıcısı kimi dəyəərə malikdir. Yeniyetmə və gənclərimizin Mübariz kimi qəhrəmanlarımızı öyrənməyə böyük ehtiyacları vardır. Axı qarşıda Böyük Qarabağ Savaşı durur.

Mən də "Mübariz" adlı bir şeir yazmışam. Bu şeir povestlə səsləşdiyi üçün şeiri Zaur Ustaca və oxuculara təqdim edirəm.

MÜBARİZ

*(Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı
Mübariz İbrahimova həsr edirəm)*

Zirvədə yurd salan qartallar kimi
Səngərdə düşməni izləyirdi o.
Qəlbinə yığmışdı qəzəbi, kini,
Vulkan püskürməsi gözləyirdi o.

Hələ iyirmi iki yaşı var idi,
Hələ iyirmi iki bahar görmüşdü,
Hələ qəlbində eşq körpə bar idi,
Həm də bu yaşda o, nələr görmüşdü!

Onun qan yaddaşı haray salaraq
Bütöv bir tarixi deyirdi ona.
Yurda "qonaq" gələn erməni alçaq
İndi sahib çıxıb Qarabağıma!

Qəzəbi sıyrılıb çıxdı qınından,
Düşmən səflərini yardı Mübariz.
Xətai imanı axdı qanında,
Önünə çıxanı qırdı Mübariz.

Bir can minə qarşı – budur möcüzə,
Qaya fırtınayla çarpışdı o gün.
Dünya heyran qaldı bu eşqə, gücə,
Rembolar ekrandan yığışdı o gün.

Şəhid zirvəsində haqqa sığınıb,
Vətəni qürurla süzdü Mübariz.
Bütövlük hayqıran bayrağa dönüb,
El-el, oba-oba gəzdi Mübariz.

Ey Milli Qəhrəman, alqış bu ada!
Adına yaraşır bu fəxri adın.
Mübariz adını atan qoysa da,
Qəhrəman adını qanınla aldın!

Yurdun bütövlüyü dinin, imanın,
Gec-tez yox olacaq bu duman, bu çən.
İndidən görürəm, ey qəhrəmanım,
Şuşada uçan heykəlini mən!

Tofiq Qəbul

***Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, şair
28 aprel 2019-cu il, Bakı, "Təzadlar" qəzeti***

Mündəricat

Şair ilhamından doğulan poeziya (<i>Kamal Camalov</i>)	3
Amalıdır xalqa, yurda məhəbbət (<i>Vəli Qaraxan</i>)	13
İctimai-siyasi şeirlər	14
Müstəqil Azərbaycan	14
Bayrağımın ucalığı	16
Bakı - dünya şəhəri	18
Naxçıvanım	19
Şərq qapısı Naxçıvan	21
Deyim, tanı Naxçıvanı	23
Qalaların ən əzəli Əlincədağ	24
Qarabağlar türbəsi	26
Nuh peyğəmbərin türbəsi	28
İstanbul	30
Nə şirinsən, ana dilim!	31
İlahi duyğudur söz	32
İmadəddin Nəsimi	33
Bu adam	35
Müəllim	36
Şagirdlərimə	37
Səngər	39
Ordumuz var	40
Azərbaycan əsgəri	40
Axı niyə oyalanaq?	41
İnşallah, inşallah	42
Ey gənc	43
Qərənfil	44
Özüm də qurban kimiyəm	45
Yer kürəmiz qatarımız	45
Adsız şeir	46
Bu özü elə hikmətdir	47

Mən nağılbaz deyiləm	48
Oxumuram, əl çəkin!	50
Parkda kitab oxuyan qız	52
Dostluq	53
Dörd dost	54
Kölgə	55
Mübarəkdir, mübarək	55
Şaxta baba və mən	56
Mən özüm	57
Dağların	58
NUO	59
Kim haqlı	60
Akrostik şeir	61
Ay balam	61
Zarafatdı	62
Söz peşarı	63
Gəldi 63-də	64
Zaman	65
Yeni ilə nə deyim?	66
Sevgi duyğuları	67
O vaxt da, indi də	67
Sevgi əkilse	67
Sevgi	68
Səni sevəcəyəm Şərqli sayağı	69
Məhəbbət din olsa...	70
Sevmədiyin bu qadın	71
Sən mənə gərəksən, mən isə sənə	71
Bəlkə, görüşmədik	72
Necə deyim axı	73
Ruhum	74
Sənin ürəyinsə...	75
Sözə nə ehtiyac...	75

Bu sevgimə dastan qoşular	76
Təkbənd və təkbeytlər	77
Uşaq şeirləri	80
Günəş və Ay	80
Tərs şəkillər	81
Yeddi rəng	82
Günəbaxan və Günəş	83
İşıldaböcəklər	84
Pişik	85
Dörd yaşlı əsgər	86
Cücə və sərçə	87
Nəzrin, bildin? - Bildim	87
Nəzrin	89
Bilirəm Qarabağı	89
Ağıl oyunu	91
Cib telefonu və mən	92
Oyunçu Özləm	93
Nənə və nəvə	94
Təbiəti qoruyaq	94
Bulud	95
Yalqız sərçə	96
Təmsillər	97
Düzən	97
Modabaz tısbağa	98
Hörümçək və milçək	98
Sarımsaq	99
Bibər	100
Narazı tülkü	100
Tülkü Həcdən qayıtdı	101
Pərdə və güzgü	102
Dil və dodaqlar	103
Müasir qarğa	104

Dostlar	105
Qartal və Toyuq	105
Mənim düşüncələrim	107
Məqalə	119
<i>Mübariz qəhrəmanımıza layiq povest Mübariz (Zaur Ustacın “Orientir ulduzu” povesti haqqında)</i>	119

Tofiq Qəbul

YER KÜRƏMİZ QATARIMIZ

Redaktoru

M.Qasımzadə

Kompüter tərtibatı

Z.Məmmədov

Çapa imzalanmış 19.02.2020.

Formatı 60X90 1/16. “Tayms” qarnituru.

Ofset çap üsulu. Ofset kağızı. Həcmi 8 ç.v.

Sifariş № 176. Tiraj 200 nüsxə.

Naxçıvan şəhəri, Təbriz küçəsi, 1.